Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (ósma izba)

z dnia 26 maja 2016 r.*

Pomoc państwa — Poszukiwanie ropy naftowej — Dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa przyznana na rzecz Institut français du pétrole (IFP) poprzez nadanie mu statusu przedsiębiorstwa publicznego o charakterze przemysłowo-handlowym (EPIC) — Korzyść — Domniemanie korzyści

W sprawach połączonych T-479/11 i T-157/12

**Republika Francuska**, reprezentowana początkowo przez E. Belliard, G. de Berguesa, B. Beaupère-Manokhę oraz J. Gstaltera, następnie przez E. Belliard, G. de Berguesa, J. Gstaltera oraz S. Meneza, a później przez G. de Berguesa, S. Meneza, D. Colasa oraz J. Bousin, i wreszcie przez G. de Berguesa, D. Colasa oraz J. Bousin, działających w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca w sprawie T-479/11,

**IFP Énergies nouvelles**, z siedzibą w Rueil-Malmaison (Francja), reprezentowana początkowo przez É. Morgana de Rivery'ego i A. Noël-Baron, a następnie przez É. Morgana de Rivery'ego i E. Lagathu, adwokatów,

strona skarżąca w sprawie T-157/12,

przeciwko

**Komisji Europejskiej**, reprezentowanej przez B. Stromsky'ego, D. Grespana oraz K. Talabér-Ritz, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 263 TFUE żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji 2012/26/UE z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy państwa C 35/08 (ex NN 11/08) przyznanej przez Francję na rzecz przedsiębiorstwa publicznego Institut Français du Pétrole (Dz.U. 2012, L 14, s. 1),

SĄD (ósma izba),

w składzie: D. Gratsias, prezes, M. Kancheva i C. Wetter (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: L. Grzegorczyk, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 8 października 2015 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

## Wyrok

### Okoliczności powstania sporu

1 W swych skargach skarżący, Republika Francuska i przedsiębiorstwo publiczne IFP Énergies nouvelles (zwane dalej „IFPEN"), przed dniem 13 lipca 2010 r. noszące nazwę Institut français du pétrole, wnoszą o stwierdzenie nieważności całej decyzji Komisji 2012/26/UE z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy państwa C 35/08 (ex NN 11/08) przyznanej przez Francję na rzecz przedsiębiorstwa publicznego Institut Français du Pétrole (Dz.U. 2012, L 14, s. 1, zwanej dalej „zaskarżoną decyzją").

2 IFPEN jest przedsiębiorstwem publicznym o charakterze badawczym wykonującym zadania użyteczności publicznej w trzech dziedzinach, a mianowicie: 1) w zakresie badań i rozwoju w dziedzinie poszukiwania złóż roponośnych i gazowych, w zakresie technologii rafinacji oraz petrochemii, 2) w dziedzinie kształcenia inżynierów i techników oraz 3) w dziedzinie dostarczania informacji i dokumentacji z wymienionych sektorów (motyw 14 zaskarżonej decyzji).

3 IFPEN posiada ponadto bezpośrednią i pośrednią kontrolę nad trzema spółkami handlowymi: Axens, Beicip-Franlab i Prosernat, z którymi zawarło umowy badawcze i licencyjne na wyłączność.

4 Do 2006 r. IFPEN było osobą prawną prawa prywatnego kontrolowaną pod względem ekonomicznym i finansowym, zgodnie z francuskimi przepisami krajowymi, przez rząd francuski. Na mocy loi n° 2005-781, du 13 juillet 2005, de programme fixant les orientations de la politique énergétique (ustawy programowej nr 2005-781 z dnia 13 lipca 2005 r. ustanawiającej kierunki polityki energetycznej, JORF z dnia 14 lipca 2005 r., s. 11570) IFPEN zostało przekształcone, ze skutkiem od dnia 6 lipca 2006 r, w osobę prawną prawa publicznego, a konkretnie w przedsiębiorstwo publiczne o charakterze przemysłowo-handlowym (EPIC) (motywy 21–23 zaskarżonej decyzji).

5 Z akt sprawy wynika, po pierwsze, że przekształcenie to było podyktowane chęcią uzyskania przez władze francuskie spójności pomiędzy charakterem i sposobem funkcjonowania IFPEN a jego sposobem finansowania. W zakresie, w jakim IFPEN było bowiem zasadniczo finansowane ze środków budżetowych, celem przekształcenia było zmniejszenie rozbieżności między statusem prywatnym tego przedsiębiorstwa a publicznym charakterem znacznej części jego dochodów. Po drugie, przekształcenie to wpisywało się w kontekst ujednolicania statutów francuskich przedsiębiorstw badawczych.

6 W odniesieniu do statusu prawnego przedsiębiorstw typu EPIC w prawie francuskim należy zauważyć, że przedsiębiorstwa te stanowią kategorię osób prawnych prawa publicznego prowadzących działalność o charakterze gospodarczym. Posiadają one odrębną od państwa osobowość prawną i są niezależne finansowo, a ponadto wyposażone są w szczególne kompetencje obejmujące generalnie wykonywanie jednego bądź kilku zadań z zakresu usług publicznych. Zgodnie z prawem francuskim osoby prawne prawa publicznego nie podlegają prawu powszechnemu dotyczącemu postępowań upadłościowych, co wynika z ogólnej zasady niemożności dokonania zajęcia egzekucyjnego majątku podmiotów prawa publicznego. Brak możliwości zastosowania do EPIC procedur upadłościowych został potwierdzony w orzecznictwie francuskiego Cour de Cassation na podstawie loi n° 85-98 du 25 janvier 1985, relative au redressement et à la liquidation judiciaire des entreprises (ustawy nr 85-98 z dnia 25 stycznia 1985 r. w sprawie postępowania naprawczego i postępowania likwidacyjnego przedsiębiorstw, JORF z dnia 26 stycznia 1985 r., s. 1097).

7 Specyfika statusu prawnego EPIC zwróciła uwagę Komisji Europejskiej, która w decyzji 2010/605/UE z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie pomocy państwa C 56/07 (ex E 15/05) przyznanej przez Francję na rzecz przedsiębiorstwa La Poste (Dz.U. L 274, s. 1, zwanej dalej „decyzją La Poste") po raz pierwszy zbadała rzeczony status prawny EPIC w świetle przepisów dotyczących pomocy państwa w Unii Europejskiej. W decyzji tej Komisja stwierdziła, że przedsiębiorstwa typu EPIC ze względu na swój

status korzystały z dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa w zakresie ich działalności gospodarczej z wykorzystaniem zasobów publicznych. Stwierdzenie to opiera się na następujących elementach (motywy 25 zaskarżonej decyzji oraz motywy 20–37 decyzji La Poste):

— przepisy prawa powszechnego dotyczące postępowań upadłościowych nie mają zastosowania do EPIC;

— przepisy loi nº 80-539, du 16 juillet 1980, relative aux astreintes prononcées en matière administrative et à l'exécution des jugements par les personnes morales de droit public (ustawy nr 80-539 z dnia 16 lipca 1980 r. dotyczącej okresowych kar pieniężnych zasądzanych w sprawach administracyjnych i wykonania wyroków przez osoby prawne prawa publicznego, JORF z dnia 17 lipca 1980 r., s. 1799) i akty wykonawcze do tej ustawy mają natomiast zastosowanie do EPIC. Wskazują one wyraźnie, że państwo jest właściwe w zakresie odzyskiwania długów przedsiębiorstw publicznych, nadają mu znaczne uprawnienia, takie jak umocowanie z urzędu i stworzenie wystarczających zasobów, a także organizują zasadę ostatecznej odpowiedzialności państwa za długi osób prawnych prawa publicznego;

— w razie rozwiązania EPIC stosuje się na ogół zasadę przeniesienia długów na państwo lub inny podmiot publiczny, tak że każdy wierzyciel EPIC ma pewność, że nigdy nie straci wierzytelności, którą posiada wobec tego rodzaju przedsiębiorstwa publicznego;

— przedsiębiorstwa typu EPIC mogłyby dysponować uprzywilejowanym dostępem do „zasobów Skarbu Państwa przeznaczonych na zaliczki".

8 W decyzji La Poste Komisja stwierdziła, że dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa, nierozerwanie związana ze statusem EPIC przysługującym przedsiębiorstwu La Poste, stanowiła pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE w zakresie, w jakim umożliwiała ona La Poste uzyskanie bardziej korzystnych warunków finansowania, niż warunki, które uzyskałoby, gdyby było oceniane jedynie na podstawie swoich wyników (motywy 256–300 decyzji La Poste).

9 W kontekście postępowania, które doprowadziło do wydania decyzji La Poste, w 2006 r. władze francuskie poinformowały Komisję o przekształceniu IFPEN w EPIC. Informacja ta została przekazana Komisji w ramach postępowania wszczętego w 2005 r., dotyczącego badania, w świetle przepisów w zakresie pomocy państwa, finansowania publicznego przyznanego IFPEN przez władze francuskie (motywy 1–3 zaskarżonej decyzji).

10 Komisja postanowiła wówczas oddzielnie zbadać kwestię, czy przekształcenie IFPEN w EPIC mogło stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, oraz kwestię finansowania publicznego IFPEN. I tak, w dniu 16 lipca 2008 r. zakończyła ona postępowanie wyjaśniające w sprawie finansowania publicznego przyznanego IFPEN, wydając decyzję 2009/157/WE w sprawie środka pomocy wdrożonego przez Francję na rzecz grupy IFP [C 51/05 (ex NN 84/05)] (Dz.U. 2009, L 53, s. 13). Tego samego dnia decyzją opublikowaną w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (Dz.U. 2008, C 259, s. 12, zwaną dalej „decyzją o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego") Komisja postanowiła wszcząć formalne postępowanie wyjaśniające dotyczące nieograniczonej gwarancji państwa na rzecz IFPEN i wezwała zainteresowane strony do zgłaszania uwag.

11 W swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja podniosła w szczególności, że IFPEN czerpało korzyść z faktu przekształcenia go w EPIC, zwłaszcza ze względu na uznawane za korzystniejsze warunki finansowania, z jakich przedsiębiorstwo to korzystało na rynkach finansowych. Korzyść ta, polegająca na finansowaniu przy użyciu zasobów państwowych, stanowiła według Komisji pomoc państwa w rozumieniu jej obwieszczenia w sprawie zastosowania art. [107] i [108 TFUE] do pomocy państwa w formie gwarancji (Dz.U. 2008, C 155, s. 10, zwanego dalej „obwieszczeniem w sprawie gwarancji").

12 Władze francuskie przedstawiły uwagi na temat tej decyzji w piśmie z dnia 14 października 2008 r. Następnie odpowiedziały one jeszcze na dodatkowe pytania Komisji i dostarczyły informacji dotyczących relacji pomiędzy IFPEN a poszczególnymi grupami wierzycieli. W dniu 20 maja 2010 r. zorganizowane zostało również spotkanie pomiędzy Komisją a władzami francuskimi.

13 Ponadto konkurent spółki Axens, przedsiębiorstwo UOP Limited, będące angielską spółką z siedzibą w Guilford (Zjednoczone Królestwo), przedstawiło swoje uwagi w odpowiedzi na decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego. Władze francuskie przedstawiły swoje komentarze do tych uwag.

14 W dniu 29 czerwca 2011 r. Komisja wydała zaskarżoną decyzję.

15 W pierwszej kolejności, stosując to samo rozumowanie co rozumowanie przyjęte w decyzji La Poste oraz dokonując ponadto licznych odesłań do niej (zob. w szczególności motywy 98 i nast. zaskarżonej decyzji), Komisja stwierdziła w zaskarżonej decyzji, że przekształcenie IFPEN w EPIC w lipcu 2006 r. przysporzyło temu przedsiębiorstwu korzyści w postaci nieograniczonej i dorozumianej gwarancji państwa. Komisja uznała poza tym, że wspomniana gwarancja doprowadziła do przeniesienia zasobów państwowych w rozumieniu pkt 2.1 obwieszczenia w sprawie gwarancji w zakresie, w jakim IFPEN nie uiszczało żadnej składki za tę gwarancję. Komisja uważa, że w ten sposób wystąpiły jednocześnie korzyść dla przedsiębiorstwa i uszczuplenie zasobów państwa, ponieważ państwo zrezygnowało z zapłaty, która zazwyczaj towarzyszy gwarancjom. Ponadto według Komisji gwarancja stwarzała ryzyko ewentualnego i przyszłego użycia zasobów państwa, które mogłoby zostać zobowiązane do spłacania długów przedsiębiorstwa publicznego IFPEN (motywy 134 i 135 zaskarżonej decyzji).

16 Natomiast w odniesieniu do spółek zależnych od IFPEN Komisja zauważyła, że podlegają one jako spółki handlowe przepisom prawa powszechnego dotyczącego postępowań upadłościowych oraz że ponadto ich wierzyciele nie mogą automatycznie pociągnąć do odpowiedzialności ich głównego akcjonariusza. Komisja wywnioskowała z tego, że rzeczone spółki zależne nie są objęte nieograniczoną gwarancją państwa, z której korzysta IFPEN z racji swojego statusu EPIC (motywy 176 i 177 zaskarżonej decyzji).

17 W drugiej kolejności, Komisja wskazała, że nieograniczona gwarancja państwa wynikająca ze statusu EPIC nadanego IFPEN mogła stanowić pomoc państwa, jeśli obejmowała jego działalność gospodarczą. Postanowiła ona zatem ograniczyć zakres badania istnienia pomocy państwa wyłącznie do działalności o charakterze gospodarczym prowadzonej przez IFPEN, z pominięciem, z jednej strony, działalności jego spółek zależnych, która nie była objęta wspomnianą gwarancją, a z drugiej strony, działalności o charakterze niegospodarczym prowadzonej przez IFPEN. Komisja wskazała, że działalność gospodarcza IFPEN ogranicza się do badań w ramach umowy prowadzonych na rzecz jego spółek zależnych i osób trzecich, do działalności polegającej na transferze technologii w wyłącznych obszarach działalności spółek zależnych: Axens, Prosernat i Beicip-Franlab oraz do działalności z zakresu wynajmu infrastruktury, udostępniania pracowników i świadczenia usług prawnych (motywy 187 i 189–191 zaskarżonej decyzji).

18 W trzeciej kolejności, Komisja zbadała w szczególności kwestię, czy przedmiotowa dorozumiana i nieograniczona gwarancja przysporzyła „grupie IFPEN” selektywnej korzyści.

19 W tym względzie Komisja postanowiła najpierw przeanalizować kwestię, czy IFPEN mogło samo czerpać korzyść z dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa, a następnie zbadać, czy przedsiębiorstwo to mogło przenieść ową korzyść na jego spółki zależne (motyw 192 zaskarżonej decyzji).

20 W odniesieniu do korzyści, jaką mogło czerpać IFPEN, Komisja postanowiła zbadać relacje tego przedsiębiorstwa typu EPIC z instytucjami bankowymi i finansowymi, dostawcami oraz klientami (motywy 193 i 194 zaskarżonej decyzji).

21 Po przeprowadzeniu analizy Komisja stwierdziła, po pierwsze, że w odniesieniu do relacji IFPEN z instytucjami bankowymi i finansowymi w okresie od przekształcenia go w EPIC w lipcu 2006 r. do końca 2010 r. przedsiębiorstwo to nie czerpało faktycznej korzyści gospodarczej z dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z jego statusem EPIC (motyw 199 zaskarżonej decyzji). Po drugie, Komisja stwierdziła, że IFPEN czerpało faktyczną korzyść gospodarczą ze wspomnianej gwarancji w relacjach z dostawcami i klientami (motywy 203–238 zaskarżonej decyzji). Wreszcie Komisja uznała, że rzeczona korzyść gospodarcza była selektywna, ponieważ konkurenci IFPEN, podlegający przepisom prawa powszechnego dotyczącym postępowań upadłościowych, nie korzystali z podobnej gwarancji państwa.

22 Jeśli chodzi o ewentualne przeniesienie korzyści przysporzonej IFPEN na jego spółki zależne prawa prywatnego, odwołując się do analizy relacji pomiędzy IFPEN a tymi spółkami zależnymi dokonanej w decyzji 2009/157, Komisja stwierdziła, że jego spółki zależne Axens i Prosernat mogły w pewnej mierze osiągać pożytek z korzyści gospodarczej przysporzonej IFPEN w relacjach z jego klientami. Komisja uznała taką korzyść za selektywną z tego powodu, że konkurenci Axens i Prosernat nie mieli dostępu do technologii oraz zasobów ludzkich i materialnych przedsiębiorstwa publicznego IFP na równie korzystnych warunkach (motywy 226 i 243–250 zaskarżonej decyzji).

23 W czwartej kolejności, Komisja zbadała zgodność tej pomocy państwa, uwzględniając przepisy zawarte we wspólnotowych zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. 2006, C 323, s. 1). Stwierdziła ona, że pomoc państwa przyznana „grupie IFPEN" jest zgodna z rynkiem wewnętrznym z zastrzeżeniem spełnienia pewnych warunków określonych w zaskarżonej decyzji.

24 Sentencja zaskarżonej decyzji jest złożona. Jedynie punkty istotne dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu zostaną przedstawione poniżej:

„*Artykuł 1*

1. Nadanie przez Francję [IFPEN] statusu przedsiębiorstwa publicznego o charakterze przemysłowo-handlowym wiązało się z udzieleniem mu, począwszy od dnia 7 lipca 2006 r., nieograniczonej gwarancji publicznej (zwanej dalej »gwarancją państw[a]«) w odniesieniu do całej jego działalności.

2. Objęcie gwarancją państw[a] działalności [IFPEN] o charakterze niegospodarczym, w szczególności działalności w zakresie kształcenia w celu zwiększenia liczby i kwalifikacji personelu, jego niezależnej działalności w zakresie badań i rozwoju w celu poszerzenia wiedzy i lepszego pojmowania zjawisk, a także działalności związanej z rozpowszechnianiem wyników badań, nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

3. Objęcie gwarancją państw[a] działalności w zakresie transferu technologii prowadzonej przez [IFPEN] w obszarach przewidzianych w umowie na wyłączność w sprawie opracowywania, sprzedaży i wykorzystania zawartej z jego spółką zależną Beicip-Franlab nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

4. Objęcie gwarancją państw[a] działalności w zakresie transferu technologii prowadzonej przez [IFPEN] w obszarach przewidzianych w umowach na wyłączność zawartych z jej spółkami zależnymi Axens i Prosernat, o których mowa w art. 3 ust. 1 decyzji [2009/157], stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

5. Objęcie gwarancją państw[a] usług w zakresie badań w ramach umowy i usług świadczonych przez [IFPEN] zarówno na rzecz osób trzecich, jak i na rzecz jego spółek zależnych stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

[…]

*Artykuł 3*

W okresie od dnia 7 lipca 2006 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. objęcie gwarancją państw[a] działalności gospodarczej określonej w art. 1 ust. 4 i 5 niniejszej decyzji stanowiło pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym.

*Artykuł 4*

Od dnia 1 stycznia 2010 r. do zakończenia umów na wyłączność między [IFPEN] a jego spółkami zależnymi Axens i Prosernat, o których mowa w art. 3 ust. 1 decyzji [2009/157], objęcie gwarancją państw[a] działalności gospodarczej określonej w art. 1 ust. 4 niniejszej decyzji stanowi pomoc zgodną z rynkiem wewnętrznym, z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych w art. 5 i 6 niniejszej decyzji.

*Artykuł 5*

1. Roczne sprawozdanie finansowe, o którym mowa w art. 4 ust. 2 decyzji [2009/157], obejmuje – oprócz elementów wymienionych w art. 5 ust. 1 wspomnianej decyzji – elementy wymienione w ust. 2, 3 i 4 niniejszego artykułu.

2. Roczne sprawozdanie finansowe zawiera kwotę, oprocentowanie i warunki umowne pożyczek zaciągniętych przez [IFPEN] w danym okresie rocznym, a także szacunkową kwotę ekwiwalentu dotacji brutto ewentualnej dotacji na spłatę oprocentowania związanej z gwarancją państw[a], z zastrzeżeniem dostarczenia dowodu, że umowy o pożyczkę są zgodne z normalnymi warunkami rynkowymi albo poprzez porównanie tych warunków z warunkami uzyskanymi przez [IFPEN] przed zmianą statusu, albo na podstawie dokładniejszej metody zatwierdzonej uprzednio przez Komisję.

3. Roczne sprawozdanie finansowe zawiera kwotę odpowiadającą wartości towarów i usług zakupionych przez [IFPEN] od dostawców w celu świadczenia usług gospodarczych, o których mowa w art. 1 ust. 4 i 5 niniejszej decyzji, w trakcie danego okresu rocznego, a także maksymalną szacunkową kwotę ekwiwalentu dotacji brutto w odniesieniu do pomocy wynikającej ze stosowania przez dostawców bardziej korzystnej oceny ryzyka niewykonania zobowiązania przez przedsiębiorstwo. Wycenę przeprowadza się albo poprzez zastosowanie zryczałtowanego wskaźnika w wysokości 2,5% do kwoty zrealizowanych zamówień, albo na podstawie dokładniejszej metody zatwierdzonej uprzednio przez Komisję.

4. Roczne sprawozdanie finansowe zawiera kwotę odpowiadającą wartości działalności gospodarczej, o której mowa w art. 1 ust. 4 i 5 niniejszej decyzji, zrealizowanej przez [IFPEN] w ciągu danego okresu rocznego, a także maksymalną szacunkową kwotę ekwiwalentu dotacji brutto w odniesieniu do pomocy wynikającej z niezapłacenia składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania lub, co najmniej, należytej staranności, oferowanej beneficjentom wspomnianych usług o charakterze gospodarczym. Wycenę przeprowadza się albo poprzez zastosowanie zryczałtowanego wskaźnika w wysokości 5% do kwoty zrealizowanych usług, albo na podstawie dokładniejszej metody zatwierdzonej uprzednio przez Komisję.

*Artykuł 6*

1. Ogólna kwota środków publicznych przyznanych na działalność [IFPEN] w wyłącznych obszarach działalności spółek Axens i Prosernat, w tym maksymalny wpływ gwarancji państw[a] oszacowany zgodnie z art. 5 ust. 2, 3 i 4 niniejszej decyzji, musi być niższa od maksymalnej intensywności dozwolonej we wspólnotowych zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na badania, rozwój i innowację.

2. W razie przekroczenia progu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, spółka zależna Axens lub Prosernat zwróci ewentualną nadwyżkę pomocy [IFPEN].

*Artykuł 7*

Od dnia 1 stycznia 2010 r. objęcie gwarancją państw[a] działalności gospodarczej, o której mowa w art. 1 ust. 5, stanowi pomoc państwa zgodną ze wspólnym rynkiem [z rynkiem wewnętrznym] z zastrzeżeniem spełnienia warunków przewidzianych w art. 8 niniejszej decyzji.

*Artykuł 8*

1. Działalność w zakresie badań w ramach umowy i świadczenia usług prowadzona przez [IFPEN], o której mowa w art. 1 ust. 5 niniejszej decyzji, musi stanowić działalność dodatkową w stosunku do głównej działalności w obszarze niezależnych badań publicznych.

[…]

3. Każdego roku Francja przekazuje Komisji sprawozdanie z działalności w zakresie badań w ramach umowy i świadczenia usług prowadzonej przez [IFPEN], w którym należy określić proporcję jej wartości w budżecie przeznaczonym przez [IFPEN] na działalność w zakresie niezależnych badań publicznych.

*Artykuł 9*

1. Władze francuskie i [IFPEN] umieszczą w umowie o finansowanie (dla każdego instrumentu objętego umową) następującą informację w odniesieniu do każdej operacji:

„Emisja/program/pożyczka nie podlega żadnemu rodzajowi gwarancji, czy to bezpośredniej, czy pośredniej, ze strony państwa. W razie niewypłacalności państwo nie będzie zobowiązane do przejęcia zobowiązań finansowych [IFPEN] w celu spłacenia wierzytelności”.

2. Władze francuskie umieszczą analogiczną klauzulę wykluczającą odpowiedzialność państwa w każdej umowie dotyczącej badań w ramach umowy lub świadczenia usług, o których mowa w art. 1 ust. 5 niniejszej decyzji.

3. Władze francuskie umieszczą analogiczną klauzulę wykluczającą odpowiedzialność [IFPEN] i państwa w każdej umowie zakładającej wierzytelność, zawartej przez spółki akcyjne Axens, Beicip-Franlab i Prosernat.

4. [IFPEN] powstrzyma się od wydawania jakichkolwiek zabezpieczeń, poręczeń, gwarancji, listów intencyjnych lub pism o braku zastrzeżeń na rzecz spółek akcyjnych Axens, Beicip-Franlab i Prosernat, które nie byłyby zgodne z normalnymi warunkami rynkowymi.

[…]”

## Przebieg postępowania i żądania stron

25 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 9 września 2011 r. Republika Francuska wniosła skargę na zaskarżoną decyzję, zarejestrowaną pod numerem T-479/11.

26 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 29 grudnia 2011 r. spółka UOP wniosła, w terminie przewidzianym w art. 115 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r., o dopuszczenie jej do niniejszej sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Komisji

27 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 10 stycznia 2012 r. Republika Francuska przedstawiła uwagi pisemne dotyczące tego wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta. Komisja nie przedstawiła żadnych uwag.

28 Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2012 r. Sąd (szósta izba) odrzucił wniosek spółki UOP o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta.

29 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 5 kwietnia 2012 r. IFPEN wniosło skargę zarejestrowaną pod numerem T-157/12.

30 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 31 lipca 2012 r. spółka UOP złożyła, w terminie przewidzianym w art. 115 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r., wniosek o dopuszczenie jej do sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Komisji.

31 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 21 września 2012 r. IFPEN i Komisja przedstawiły uwagi pisemne dotyczące tego wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta.

32 Postanowieniem z dnia 23 listopada 2012 r. Sąd (szósta izba) odrzucił wniosek spółki UOP o dopuszczenie jej do sprawy w charakterze interwenienta.

33 Ze względu na zmianę składu izb Sądu sędzia sprawozdawca został przydzielony do ósmej izby, której w rezultacie przekazane zostały sprawy T-479/11 i T-157/12.

34 Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2013 r. prezes ósmej izby Sądu, po wysłuchaniu stron, zawiesił postępowanie w sprawach T-479/11 i T-157/12 do momentu wydania przez Trybunał orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie C-559/12 P, Francja/Komisja.

35 Po wydaniu przez Trybunał w dniu 3 kwietnia 2014 r. wyroku Francja/Komisja (C-559/12 P, zwanego dalej wyrokiem „La Poste”, EU:C:2014:217) Sąd wezwał, po pierwsze, Republikę Francuską i Komisję do przedstawienia uwag na temat konsekwencji, jakie należy z niego wyciągnąć w odniesieniu do skargi w sprawie T-479/11, a po drugie, IFPEN i Komisję do przedstawienia uwag na temat konsekwencji, jakie należy z niego wyciągnąć dla skargi w sprawie T-157/12.

36 Pismami z dnia 5 maja 2014 r. Republika Francuska, IFPEN i Komisja przedstawili swoje uwagi.

37 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy w dniu 8 września 2015 r. Sąd (ósma izba) postanowił o otwarciu ustnego etapu postępowania w sprawach T-479/11 i T-157/12.

38 Postanowieniem z dnia 8 września 2015 r. prezes ósmej izby Sądu, po wysłuchaniu stron, połączył sprawy T-479/11 i T-157/12 do celów ustnego etapu postępowania i wydania wyroku.

39 Na rozprawie, która odbyła się w dniu 8 października 2015 r., wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.

40 Republika Francuska i IFPEN wnoszą do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w całości;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

41 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżących kosztami postępowania.

**Co do prawa**

42 W sprawie T-479/11 Republika Francuska podnosi trzy zarzuty na poparcie skargi.

43 Zarzut pierwszy dotyczy naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE z uwagi na to, że Komisja nie wykazała w wymagany prawem sposób istnienia pomocy państwa. W ramach tego zarzutu Republika Francuska koncentruje się na kwestiach ciężaru i standardu dowodu wymaganego w dziedzinie pomocy państwa i przedstawia argumenty podzielone na trzy części, w których utrzymuje, po pierwsze, że Komisja nie wykazała w sposób pozytywny istnienia dorozumianej i nieograniczonej gwarancji, jaka miałaby wynikać ze statusu EPIC, po drugie, że nie dostarczyła ona wystarczających dowodów celem wykazania istnienia korzyści na rzecz IFPEN, a po trzecie, że nie wykazała przeniesienia zasobów państwowych związanych ze wspomnianą korzyścią.

44 W ramach zarzutu drugiego Republika Francuska podnosi, że Komisja naruszyła prawo i błędnie oceniła fakty, uznając, iż IFPEN, ze względu na przyznany mu status EPIC, korzystało z dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa.

45 Wreszcie zarzut trzeci oparty jest na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE w zakresie, w jakim Komisja naruszyła pojęcie selektywnej korzyści. W zarzucie tym, podzielonym na dwie części, Republika Francuska utrzymuje po pierwsze, że Komisja błędnie uznała, iż istnienie gwarancji – nawet gdyby uznać, że zostało stwierdzone – generowało korzyść po stronie IFPEN, zarówno w jego relacjach z jego klientami i dostawcami, jak i z instytucjami bankowymi i finansowymi. Po drugie, tytułem ewentualnym, Republika Francuska kwestionuje wnioski Komisji dotyczące przeniesienia rzeczonej korzyści na spółki zależne prawa prywatnego IFPEN, mianowicie Axens i Prosernat.

46 W sprawie T-157/12 IFPEN podnosi pięć zarzutów na poparcie swojej skargi.

47 Zarzut pierwszy oparty jest na naruszeniu zasad pomocniczości oraz ograniczonych kompetencji, określonych w art. 5 TUE i art. 2 TFUE. W zarzucie tym IFPN kwestionuje w istocie stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym w prawie francuskim istnieje dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana z pojęciem EPIC.

48 Zarzut drugi oparty jest na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE w zakresie, w jakim Komisja nie wykazała istnienia faktycznej korzyści gospodarczej na rzecz IFPEN i jego spółek zależnych. W zarzucie tym, podzielonym na trzy części, IFPEN utrzymuje w pierwszej kolejności, że Komisji nie udało się wykazać, przy zachowaniu standardu dowodu określonego w orzecznictwie, istnienia faktycznej korzyści gospodarczej na jego rzecz z uwagi na przedmiotową gwarancję, w szczególności w odniesieniu do jego relacji z dostawcami i klientami. W drugiej kolejności IFPEN utrzymuje, że Komisja nie wykazała w sposób wystarczający pod względem prawnym przeniesienia wspomnianej korzyści gospodarczej na jego spółki zależne prawa prywatnego Axens i Prosternat. Wreszcie, w trzeciej kolejności, uważa on, że brak jest wystarczającego związku pomiędzy wspomnianą korzyścią gospodarczą a przeniesieniem zasobów państwowych wynikających z przedmiotowej gwarancji.

49 Zarzut trzeci oparty jest na naruszeniu obwieszczenia w sprawie gwarancji lub, tytułem ewentualnym, na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE. W zarzucie tym IFPEN utrzymuje w istocie, że pkt 1.2 obwieszczenia w sprawie gwarancji nie można interpretować jako potwierdzającego istnienie automatyzmu pomiędzy, z jednej strony, prawną i statusową niemożnością bycia przedmiotem postępowania upadłościowego, a z drugiej strony, uzyskaniem korzystniejszych warunków finansowania na rynkach, stanowiącym selektywną korzyść.

50 Zarzut czwarty oparty jest na błędach w ocenie w odniesieniu do określenia kwoty korzyści przyznanej IFPEN. W zarzucie tym, podzielonym na dwie części, IFPEN kwestionuje, po pierwsze, rzeczowość korzystania z faktoringu oraz gwarancji należytego wykonania lub gwarancji należytej staranności w celu oszacowania kwoty korzyści, jaką miał on uzyskać z przedmiotowej gwarancji w relacjach z dostawcami i klientami. Po drugie, przedsiębiorstwo to utrzymuje, że Komisja błędnie oceniła intensywność rzekomej pomocy państwa, zarówno względem niego, jak i jego spółek zależnych.

51 Wreszcie zarzut piąty dotyczy naruszenia zasady proporcjonalności. W zarzucie tym IFPEN podnosi w istocie, że konsekwencje wynikające z uznania istnienia dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa na korzyść przedsiębiorstw typu EPIC, która to gwarancja stanowi pomoc państwa, a w szczególności obowiązek uprzedniego zgłoszenia i inne obowiązki ciążące na nim oraz na Republice Francuskiej, są nieproporcjonalne.

52 Analiza zarzutów przedstawionych przez Republikę Francuską i IFPEN oraz odpowiedź na nie Komisji pozwala wyłonić dwie kwestie, na których koncentruje się niniejsza skarga.

53 W pierwszej kolejności, pojawia się pytanie, czy we francuskim prawie krajowym istnieje dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa na korzyść przedsiębiorstw typu EPIC, nierozerwalnie związana ze statusem tych przedsiębiorstw i wynikająca w szczególności z okoliczności, że nie podlegają one przepisom prawa powszechnego dotyczącego postępowań upadłościowych.

54 Jednakże pismami z dnia 5 maja 2014 r. skarżący, zapytani przez Sąd o konsekwencje, jakie należy wyciągnąć względem ich skarg z wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), zrezygnowali z zarzutów dotyczących istnienia dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z pojęciem EPIC.

55 W drugiej kolejności, zważywszy, że istnienie dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa nierozerwalnie związanej ze statusem EPIC nie zostało podważone w ramach niniejszego sporu, do Sądu należy zbadanie kwestii, czy Komisja słusznie uznała, że taka gwarancja stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. W tym względzie należy przede wszystkim zbadać, czy gwarancja ta doprowadziła do powstania na rzecz IFPEN selektywnej korzyści, która stanowi jeden z elementów składowych pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Analizując tę kwestię, Sąd będzie musiał uwzględnić wynikającą z wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) możliwość ustalenia istnienia takiej korzyści za pomocą domniemania.

56 Wszystkie inne kwestie poruszone przez skarżących w skargach, a mianowicie, po pierwsze, przeniesienie korzyści, która powstała na rzecz IFPEN, na jego spółki zależne prawa prywatnego, po drugie, związek między rzeczoną korzyścią a przeniesieniem zasobów państwa wynikających z przedmiotowej gwarancji, a po trzecie, proporcjonalność obowiązków nałożonych przez Komisję na Republikę Francuską, zakładają istnienie korzyści, jaką IFPEN uzyskało samo z gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z posiadanym przez niego statusem EPIC. Należy zatem uznać, że zarzuty dotyczące powyższych kwestii są pomocnicze w stosunku do tych, które dotyczą istnienia korzyści na rzecz IFPEN.

*W przedmiocie zarzutów opartych na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE, dotyczących istnienia korzyści na rzecz IFPEN oraz jej obliczenia*

57 Pierwsza część zarzutu drugiego oraz zarzut czwarty skargi w sprawie T-157/12, a także druga część zarzutu pierwszego oraz pierwsza część zarzutu trzeciego skargi w sprawie T-479/11 dotyczą w istocie istnienia korzyści, jaką IFPEN uzyskało z gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z jego statusem EPIC, oraz w mniejszym zakresie oszacowania kwoty tej korzyści.

58 Argumenty przedstawione przez skarżących w ramach powyższych zarzutów dotyczą niemal w pełnym zakresie selektywnej korzyści, jaką miało czerpać IFPEN z przedmiotowej gwarancji w jego relacjach z klientami i dostawcami, a konkretniej, metody wybranej przez Komisję celem ustalenia tej korzyści oraz dostarczenia dowodu dla wykazania jej istnienia. Jednakże Republika Francuska kwestionuje również, jakkolwiek w sposób marginalny, pewne uwagi Komisji dotyczące korzyści, jak mogła powstać w relacji pomiędzy IFPEN i instytucjami bankowymi i finansowymi.

59 Tak więc w ramach dalszej części rozumowania Sąd zbada wpierw argumenty dotyczące korzyści powstałej w relacjach pomiędzy IFPEN a jego dostawcami i klientami, a następnie korzyść, jaka mogła powstać w relacjach pomiędzy IFPEN a instytucjami bankowymi i finansowymi.

W przedmiocie korzyści w odniesieniu do relacji między IFPEN a jego dostawcami i klientami

60 W pierwszej kolejności, IFPEN i Republika Francuska podnoszą w istocie, że Komisji nie udało się wykazać, przy zachowaniu standardu dowodu określonego w orzecznictwie, istnienia korzyści gospodarczej, jaką IFPEN miało czerpać z przedmiotowej gwarancji.

61 W odniesieniu do wykazania istnienia korzyści stanowiącej jeden z elementów pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE skarżący podkreślają, że Komisja musi co najmniej wykazać, iż badany środek wpływa lub może wpływać na konkurencję. Twierdzą oni, że o ile analiza Komisji może być prospektywna, o tyle nie może być ona w całości hipotetyczna, lecz przeciwnie powinna umożliwić zdefiniowanie korzyści i upewnienie się, czy korzyść ta wywiera negatywny wpływ na konkurencję.

62 Tymczasem wykazanie istnienia korzyści w relacjach pomiędzy IFPEN a dostawcami i klientami oparte jest na nieudowodnionych hipotezach. W szczególności Komisja nie przedstawiła żadnego zeznania dostawcy lub klienta ani tym bardziej nie wykazała, że dostawcy i klienci mogli przewidywać, w sposób zwyczajowy i systematyczny, brak możliwości objęcia EPIC postępowaniem upadłościowym. Ponadto w odniesieniu do relacji pomiędzy IFPEN a klientami skarżący wskazują na niejasność lub wręcz niezrozumiałość pewnych fragmentów uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

63 Skarżący wnioskują z powyższego, że Komisja nie spełniła ciążących na niej obowiązków w zakresie postępowania wyjaśniającego, przeprowadzając swoje rozumowanie w oparciu o założenia, zamiast poszukiwać ewentualnych jednoznacznych dowodów na zarzucane dostawcom i klientom IFPEN zachowanie.

64 W odpowiedzi na tę argumentację Komisja podnosi przede wszystkim, że zgodnie z orzecznictwem, a w szczególności wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), w celu wykazania istnienia pomocy Komisja nie musi udowodnić konkretnych lub rzeczywistych skutków środka. Komisja twierdzi ponadto, że zgodnie z orzecznictwem w przypadku systemu pomocy może ona ograniczyć się do zbadania ogólnych cech danego systemu, aby sprawdzić, czy zawiera on elementy pomocy, bez obowiązku określenia korzyści w każdym szczególnym przypadku. Wreszcie Komisja utrzymuje, że w zaskarżonej decyzji podjęła się obliczenia korzyści, a nie wykazania jej istnienia.

65 W drugiej kolejności, skarżący kwestionują metodę wybraną przez Komisję w celu oszacowania kwoty korzyści przysporzonej IFPEN dzięki przedmiotowej gwarancji w jego relacjach z dostawcami i klientami. W szczególności twierdzą oni, że faktoring i gwarancje należytego wykonania lub należytej staranności, które Komisja wybrała jako wskaźniki porównawcze, nie są stosowne dla dokonania takiego oszacowania.

66 Po pierwsze, jeśli chodzi o relację pomiędzy IFPEN a dostawcami, skarżący utrzymują w istocie, że wykorzystując faktoring w celu określenia, czy dostawcy oceniają w sposób bardziej korzystny ryzyko niewykonania zobowiązań przez dane przedsiębiorstwo typu EPIC, a w szczególności przez samo IFPEN, Komisja nie uwzględniła charakteru i funkcjonowania usług faktoringu, a także powodów

korzystania z nich przez przedsiębiorstwa. Zdaniem skarżących ustalenia zawarte w zaskarżonej decyzji są sprzeczne i zostały ponadto obalone w świetle obiektywnych danych dostarczonych Komisji przez władze francuskie w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego. Wreszcie, wbrew twierdzeniom Komisji zawartym w zaskarżonej decyzji, ceny stosowane przez dostawców IFPEN uległy wzrostowi w badanym okresie.

67 Po drugie, jeśli chodzi o relację pomiędzy IFPEN a klientami, skarżący twierdzą w istocie, że gwarancja należytego wykonania nie jest praktykowana w dziedzinie badań oraz że implikuje ona ponadto zobowiązanie rezultatu, w związku z czym nie może być porównywana do gwarancji należytej staranności, która implikuje zobowiązanie starannego działania. Ponadto w ramach jego stosunków umownych na IFPEN ciążyło już spełnienie takiego zobowiązania starannego działania, które zostało określone w umowie, w związku z czym przedsiębiorstwo to nie musiało uwzględniać dodatkowej składki odpowiadającej gwarancji państwa w kosztach stanowiących podstawę do obliczenia ceny jego usług względem jego klientów. Wreszcie zdaniem skarżących rozumowanie przyjęte przez Komisję prowadzi ją nieuchronnie do ewidentnie nieprawdziwego wniosku, że w przypadku niewykonania umowy zawartej przez IFPEN z jednym z jego klientów państwo wypłaca temu klientowi odszkodowanie za takie niewykonanie zobowiązania, nawet jeśli nie zostało ono spowodowane niewypłacalnością IFPEN.

68 Komisja kwestionuje argumenty skarżących, powołując się na argumenty, które odzwierciedlają w istocie uwagi przedstawione w zaskarżonej decyzji. W trakcie rozprawy Komisja podkreśliła, że zastosowanie „rozumowania opartego na koszcie zabezpieczenia zrównoważonego ryzyka" w celu oszacowania wartości korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji, było uzasadnione trudnościami, jakie musiała ona pokonać, dokonując tego oszacowania, wynikającymi w szczególności z braku na rynku usługi porównywalnej z gwarancją przed ryzykiem niewypłacalności, która byłaby jako taka na nim dostępna.

69 Przed zbadaniem powyższych argumentów należy przypomnieć przede wszystkim, że uznanie środka podjętego wobec przedsiębiorstwa za pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE wymaga spełnienia czterech przesłanek. Po pierwsze, powinna mieć miejsce interwencja państwa lub interwencja przy użyciu zasobów państwowych. Po drugie, interwencja ta musi być w stanie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Po trzecie, powinna ona prowadzić do przyznania korzyści o charakterze selektywnym wyłącznie na rzecz niektórych przedsiębiorstw lub niektórych sektorów działalności. Po czwarte, musi ona zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem (zob. wyrok z dnia 29 września 2000 r. CETM/Komisja, T-55/99, EU:T:2000:223, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. też podobnie wyrok z dnia 23 marca 2006 r., Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, pkt 38 i 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

70 Pojęcie pomocy obejmuje nie tylko świadczenia pozytywne, ale również interwencje, które w różnych formach zmniejszają obciążenia, jakim zazwyczaj podlega budżet przedsiębiorstwa, i które przez to – mimo że nie są subwencjami w ścisłym znaczeniu tego słowa – mają taki sam charakter i identyczne skutki. Za pomoc uznaje się więc wszystkie interwencje państwa, które niezależnie od swej formy mogą uprzywilejowywać przedsiębiorstwa w sposób bezpośredni lub pośredni lub które winny być uznane za korzyść gospodarczą, jakiej przedsiębiorstwo będące beneficjentem nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych (zob. wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 94 i przytoczone tam orzecznictwo).

71 Następnie należy przypomnieć, że to do Komisji należy wykazanie istnienia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 12 września 2007 r. Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Komisja, T-68/03, EU:T:2007:253, pkt 34). W tym względzie, zgodnie z orzecznictwem, aby zbadać, czy przedsiębiorstwo będące beneficjentem uzyskało korzyść gospodarczą, jakiej nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych, Komisja powinna przeprowadzić pełną analizę wszystkich istotnych elementów spornej transakcji oraz jej kontekstu, w tym sytuacji przedsiębiorstwa będącego beneficjentem oraz warunków panujących na właściwym

rynku (wyroki: z dnia 6 marca 2003 r., Westdeutsche Landesbank Girozentrale i Land Nordrhein-Westfalen/Komisja, T-228/99 i T-233/99, EU:T:2003:57, pkt 251; z dnia 3 marca 2010 r., Bundesverband deutscher Banken/Komisja, T-163/05, EU:T:2010:59, pkt 37).

72 Co się tyczy rozkładu ciężaru dowodu w dziedzinie pomocy państwa, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Komisja jest zobowiązana do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawie kwestionowanych środków w sposób staranny i bezstronny, tak aby w chwili wydania ostatecznej decyzji stwierdzającej zaistnienie oraz – w odpowiednim przypadku – bezprawność pomocy dysponowała możliwie najbardziej kompletnymi i wiarygodnymi informacjami, by to uczynić (zob. wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).

73 Wreszcie jeśli chodzi o zakres kontroli sądowej zaskarżonej decyzji w świetle art. 107 ust. 1 TFUE, z orzecznictwa wynika, iż pojęcie pomocy państwa określone w tym postanowieniu ma charakter prawny i powinno być interpretowane w oparciu o elementy obiektywne. Z tego powodu sąd Unii powinien co do zasady przeprowadzić pełną kontrolę w kwestii ustalenia, czy dany środek wchodzi w zakres stosowania art. 107 ust. 1 TFUE, biorąc pod uwagę zarówno konkretne okoliczności rozpatrywanej przezeń sprawy, jak i techniczny lub złożony charakter ocen przeprowadzonych przez Komisję (zob. wyrok z dnia 2 marca 2012 r., Niderlandy/Komisja, T-29/10 i T-33/10, EU:T:2012:98, pkt 100 i przytoczone tam orzecznictwo).

74 Prawdą jest, że Trybunał orzekł również, iż kontrola sądowa jest ograniczona, jeżeli chodzi o to, czy dany środek wchodzi w zakres stosowania art. 107 ust. 1 TFUE, jeżeli oceny przeprowadzone przez Komisję mają techniczny lub złożony charakter. Natomiast ustalenie, czy ma to miejsce w konkretnym przypadku, należy do Sądu (zob. wyrok z dnia 2 marca 2012 r. Niderlandy/Komisja, T-29/10 i T-33/10, EU:T:2012:98, pkt 101 i przytoczone tam orzecznictwo).

75 W tym względzie wprawdzie Komisji przysługuje szeroki zakres uznania, z którego korzystanie implikuje dokonywanie ocen ekonomicznych, jakie należy przeprowadzać w kontekście Unii Europejskiej, ale nie oznacza to, że sąd Unii winien zrezygnować z kontroli interpretacji danych o charakterze ekonomicznym dokonanej przez Komisję. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału sąd Unii powinien bowiem w szczególności dokonać nie tylko weryfikacji materialnej prawidłowości przytoczonych dowodów, ich wiarygodności i spójności, ale także kontroli tego, czy te dowody stanowią zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę w celu oceny złożonej sytuacji, i czy mogą one stanowić poparcie dla wniosków wyciągniętych na ich podstawie (zob. wyrok z dnia 2 marca 2012 r., Niderlandy/Komisja, T-29/10 i T-33/10, EU:T:2012:98, pkt 102 i przytoczone tam orzecznictwo).

76 W świetle tych oto zasad należy zbadać zaskarżoną decyzję.

77 Argumenty skarżących dotyczą analizy przedstawionej przez Komisję w rozdziale 7.1.4 zaskarżonej decyzji, zatytułowanym „Istnienie selektywnej korzyści dla grupy [IFPEN]”, w którym Komisja zbadała, po pierwsze, kwestię ewentualnych korzyści powstałych z uwagi na przedmiotową gwarancję na rzecz samego IFPEN, a po drugie, kwestię możliwego przeniesienia tych ewentualnych korzyści na jego spółki zależne (motyw 192 zaskarżonej decyzji).

78 W odniesieniu do selektywnej korzyści, jaką czerpało dla siebie z przedmiotowej gwarancji IFPEN, w motywach 193 i 194 zaskarżonej decyzji Komisja przedstawiła na wstępie podejście, jakie zmierzała zastosować w celu ustalenia jej istnienia. Komisja zauważyła w szczególności, że w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego wskazała, iż IFPEN mogło czerpać korzyść ze swojego statusu EPIC głównie dzięki bardziej korzystnym warunkom finansowania na rynkach kapitałowych. Ponieważ jednak „w razie niewypłacalności IFPEN dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana z jego statusem EPIC dotyczyłaby wszystkich jego wierzytelności, to znaczy nie tylko wierzytelności finansowych, jakie mogłoby posiadać względem wierzycieli instytucjonalnych,

ale również […] wierzytelności komercyjnych lub mających jeszcze inny charakter, w szczególności wierzytelności należących do dostawców (których faktury nie zostały opłacone) lub do klientów (na rzecz których usługi nie zostały wykonane)", istnienie korzyści na rzecz IFPEN w związku z jego statusem EPIC należy przeanalizować zarówno w odniesieniu do jego relacji z instytucjami bankowymi i finansowymi, jak i w odniesieniu do jego relacji z jego dostawcami i klientami (motywy 193 i 194 zaskarżonej decyzji).

79 W dalszej części zaskarżonej decyzji Komisja zauważyła, po pierwsze, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a instytucjami bankowymi i finansowymi, iż wprawdzie IFPEN nie jest objęte ratingiem kredytowym zewnętrznej agencji ratingowej, jednak środki finansowe mu przyznane były z pewnością przedmiotem oceny ryzyka niewykonania zobowiązań przeprowadzanej przez jego wierzycieli. Jako że zdaniem Komisji IFPEN korzystało z rynku kredytowego w celu finansowania swojego zadłużenia, nie można było wykluczyć, że czerpało ono korzyść gospodarczą związaną z uwzględnieniem, w ocenie rynków finansowych, funkcji gwaranta ostatniej instancji pełnionej przez państwo w odniesieniu do jego długów. Jednakże po zbadaniu warunków pożyczek zaciągniętych przez IFPEN, a także ofert linii kredytowych zaproponowanych mu w okresie od jego przekształcenia w EPIC do końca 2010 r. Komisja stwierdziła, że warunki te odpowiadały warunkom rynkowym. Na tej podstawie Komisja uznała, że w okresie od 2006 r. do 2010 r. IFPEN nie czerpało faktycznej korzyści gospodarczej ze swojego statusu EPIC w relacjach z instytucjami bankowymi i finansowymi. Nie wykluczyła ona jednak możliwości wystąpienia takiej korzyści w przyszłości (motywy 195–200 zaskarżonej decyzji).

80 Po drugie, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a dostawcami, Komisja stwierdziła wpierw, że zachodziło zjawisko polegające na obniżeniu cen stosowanych przez dostawców przedsiębiorstwa typu EPIC, wynikające z korzystniejszej oceny przez nich ryzyka niewykonania zobowiązań przez takie przedsiębiorstwo, ponieważ wiedzieli, że było ono zabezpieczone przed ryzykiem postępowania likwidacyjnego. Następnie Komisja podjęła się oszacowania kwoty tej obniżki cen na rzecz IFPEN za pomocą wskaźnika porównawczego, a mianowicie korzystając z faktoringu. Wybór faktoringu uzasadniła ona faktem, że jej zdaniem w przypadku braku gwarancji państwowej dostawca IFPEN, który chciałby skorzystać z podobnej gwarancji (to jest zabezpieczyć się całkowicie przed ryzykiem niewykonania zobowiązań swojego kontrahenta), mógłby skorzystać z usług wyspecjalizowanej instytucji kredytowej lub ubezpieczeniowej, czy też jeszcze skorzystać z usług jednej ze spółek faktoringowych oferujących pośród swych usług pokrycie ryzyka niewykonania zobowiązań. Komisja sprawdziła, jaka jest zwyczajowo wysokość wynagrodzenia za usługę faktoringu i w celu ustalenia kwoty korzyści na rzecz IFPEN zastosowała maksymalną całkowitą składkę, jakiej zazwyczaj żądają spółki specjalizujące się w faktoringu. Wreszcie po dokonaniu na tej podstawie obliczenia wartości obniżenia ceny zaoferowanego IFPEN przez jego dostawców Komisja stwierdziła w motywie 214 zaskarżonej decyzji, że w okresie od przekształcenia IFPEN w EPIC aż do 2009 r. rzeczona obniżka ceny nie powinna przekraczać kwoty rzędu [*dane poufne utajnione*] EUR rocznie. Komisja uznała tę obniżkę ceny za faktyczną korzyść gospodarczą, jaką czerpało IFPEN z racji przedmiotowej gwarancji państwa (motywy 203–215 zaskarżonej decyzji).

81 Po trzecie, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a klientami, Komisja wskazała wpierw, że dzięki gwarancji udzielonej przez państwo na rzecz IFPEN jego klienci mieli pewność, że przedsiębiorstwo to nigdy nie zostanie objęte postępowaniem likwidacyjnym, a więc będzie zawsze w stanie wywiązać się ze zobowiązań umownych albo – w przypadku gdyby tego nie zrobiło – klienci uzyskają odszkodowanie. Zdaniem Komisji w razie nieudzielenia IFPEN gwarancji państwa klient, który chciałby zostać objęty tym samym poziomem ochrony, musiałby wykupić u pośrednika finansowego gwarancję należytego wykonania w celu zapewnienia wykonania umowy wiążącej go z IFPEN (motywy 220 i 221 zaskarżonej decyzji). Następnie Komisja uznała, że koszt takiej gwarancji odpowiadałby maksymalnie 5% obrotu wygenerowanego przez usługi objęte gwarancją i podjęła się zidentyfikowania w obrębie działań IFPEN usług objętych wspomnianą gwarancją (motywy 223–225 zaskarżonej decyzji). Wreszcie uznała ona, że w okresie od przekształcenia IFPEN w EPIC aż do 2009 r. przedsiębiorstwo to czerpało faktyczną korzyść gospodarczą polegającą na niezapłaceniu składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej gwarancji należytej staranności, którą mogło zapewnić swoim

klientom w odniesieniu do swojej działalności badawczej, w tym spółkom zależnym Axens i Prosernat w wyłącznym obszarze ich działalności. Komisja przedstawiła obliczenie szacowanej kwoty tej korzyści w tabeli nr 5 zaskarżonej decyzji (motywy 216–237 zaskarżonej decyzji).

82 W świetle powyższych fragmentów zaskarżonej decyzji należy stwierdzić, że metoda wybrana przez Komisję w celu ustalenia istnienia korzyści gospodarczej na rzecz IFPEN, jaką przedsiębiorstwo to czerpało ze względu na jego status EPIC, polegała na zbadaniu korzyści powstałej w relacjach pomiędzy IFPEN a jego wierzycielami, a mianowicie instytucjami bankowymi i finansowymi, dostawcami i klientami. Metoda taka zakłada zbadanie wpływu tej gwarancji na powyższe relacje oraz określenie zachowania, jakie wspomniani wierzyciele, którzy mają prawo powołać się na gwarancję w przypadku braku zapłaty sumy pieniężnej lub niewykonania innego świadczenia, mogą przyjąć, będąc świadomymi istnienia gwarancji.

83 Metoda ta nie jest błędna pod względem prawnym.

84 Z jednej bowiem strony, gwarancja jest zobowiązaniem dodatkowym, które nie może być analizowane w oderwaniu od zobowiązania, z którym jest związane. Ze względu na taki charakter zobowiązanie państwa w postaci gwarancji nie może być samo w sobie uznane za pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ale wyłącznie w połączeniu z zobowiązaniem, na którym się ono opiera. Jak przyznała sama Komisja w trakcie rozprawy, z powyższego wynika, że dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana ze statusem EPIC nie może być uznana za pomoc państwa jedynie z tego względu, że jest ona bezpłatna.

85 Z drugiej strony, szczególny charakter gwarancji będącej przedmiotem zaskarżonej decyzji wynika z tego, że jest ona nierozerwalnie związana ze statusem przedsiębiorstwa, który jest jej beneficjentem. Nie łączy się ona zatem z jakimś szczególnym zobowiązaniem, lecz obejmuje wszystkie zobowiązania tego przedsiębiorstwa.

86 Ze względu na ten szczególny charakter gwarancja będąca przedmiotem zaskarżonej decyzji jest w stanie wpłynąć na sposób postrzegania wierzycieli przedsiębiorstwa, które jest jej beneficjentem. Chociaż bowiem wierzyciele tego przedsiębiorstwa nie mają możliwości negocjowania warunków gwarancji, mogą oni uwzględnić jej istnienie przy negocjowaniu z tym przedsiębiorstwem warunków ich własnych umów.

87 Tak więc korzyść w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 69–71 powyżej wynikająca z gwarancji państwa nierozerwalnie związanej ze statusem przedsiębiorstwa, które jest jej beneficjentem, występuje na poziomie relacji tego przedsiębiorstwa z jego wierzycielami, to jest instytucjami bankowymi i finansowymi, dostawcami i klientami. Korzyść ta polega na korzystniejszym traktowaniu przyznanym przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem rzeczonej gwarancji przez tych wierzycieli, którzy mogą powołać się na nią w przypadku braku zapłaty sumy pieniężnej lub niespełnienia innego świadczenia, zmniejszając w ten sposób obciążenia, jakim zazwyczaj podlega budżet tego przedsiębiorstwa, lub maksymalizując jego zysk.

88 Wreszcie z orzecznictwa przytoczonego w pkt 71 powyżej wynika, że aby móc stwierdzić w konkretnym przypadku istnienie korzyści, należy jeszcze ustalić wystąpienie korzystniejszego traktowania przyznanego przez wierzycieli przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem gwarancji oraz zmniejszenie obciążeń dla budżetu tego przedsiębiorstwa lub zwiększenie jego zysku wskutek tego traktowania, biorąc pod uwagę wszystkie istotne elementy spornej transakcji oraz jej kontekst, w tym sytuację przedsiębiorstwa będącego beneficjentem gwarancji oraz warunki panujące na właściwym rynku.

89 Powyższe rozważania potwierdzają fakt, że Komisja nie naruszyła prawa, decydując się w motywach 193 i 194 zaskarżonej decyzji ustalić z uwagi na przedmiotową gwarancję istnienie korzyści na rzecz IFPEN w odniesieniu do jego relacji z trzema grupami jego wierzycieli: instytucjami bankowymi i finansowymi, dostawcami i klientami.

90 Natomiast sposób, w jaki Komisja zastosowała tę metodę w niniejszym przypadku, posiada istotne braki, w szczególności w odniesieniu do zdefiniowania korzyści, jaką miało czerpać IFPEN w relacjach z dostawcami i klientami.

91 Jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a instytucjami bankowymi i finansowymi, Komisja zdefiniowała korzyść, jaką mogło czerpać IFPEN z racji przedmiotowej gwarancji, jako polegającą na korzystniejszych warunkach finansowania, z jakich IFPEN mogło korzystać na rynkach finansowych.

92 Takie zdefiniowanie korzyści nie budzi krytyki w zakresie, w jakim zarówno w orzecznictwie Trybunału, jak i w obwieszczeniu w sprawie gwarancji uznaje się, że w przypadku gwarancji państwa, w tym gwarancji wynikającej ze statusu przedsiębiorstwa niepodlegającego przepisom prawa powszechnego dotyczącym postępowań upadłościowych, wierzyciele tacy jak instytucje bankowe i finansowe mogą przyznawać korzystniejsze traktowanie przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem tej gwarancji w formie bardziej korzystnych warunków finansowania. To właśnie w tym znaczeniu istnienie gwarancji państwa może skutkować zmniejszeniem obciążeń, jakim zazwyczaj podlega budżet przedsiębiorstwa będącego beneficjentem gwarancji.

93 Należy jednak przypomnieć, że w niniejszym przypadku Komisja wyraźnie wykluczyła istnienie takiej korzyści, stwierdzając na podstawie analizy warunków pożyczek zaciągniętych przez IFPEN lub ofert pożyczek złożonych temu przedsiębiorstwu, przed i po jego przekształceniu w EPIC, że w okresie od tego przekształcenia aż do końca 2010 r. warunki te odpowiadały warunkom rynkowym (motyw 199 zaskarżonej decyzji).

94 W przeciwieństwie do tego, co Komisja stwierdziła w odniesieniu do relacji pomiędzy IFPEN a instytucjami bankowymi i finansowymi, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a jego dostawcami i klientami, uznała ona, że przedmiotowa gwarancja doprowadziła do powstania na rzecz IFPEN „faktycznej korzyści gospodarczej". Ów wniosek nie może zostać uwzględniony. Jak zostanie bowiem wykazane poniżej, jest on oparty na czysto hipotetycznym rozumowaniu, któremu ponadto brak jest jasności i spójności, co powoduje, że zaskarżona decyzja jest częściowo dotknięta brakiem uzasadnienia.

95 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a dostawcami, z zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja zdefiniowała korzyść, jaką IFPEN mogło czerpać z gwarancji państwa bezpośrednio związanej z jego statusem EPIC, jako obniżkę cen przyznaną temu przedsiębiorstwu przez jego dostawców wiedzących o tym, że z racji tego statusu przedsiębiorstwo to korzystało z nieograniczonej gwarancji państwa chroniącej przed ryzykiem niewykonania zobowiązań wynikającym z niewypłacalności.

96 Z jednej bowiem strony, z motywu 203 zaskarżonej decyzji wynika, że zdaniem Komisji występuje zjawisko „obniżki cen[…] wynikającej z bardziej korzystnej oceny ze strony kontrahentów w odniesieniu do ryzyka niewykonania zobowiązań danego podmiotu, o którym wiedzą [oni], że jest on zabezpieczony [przed ryzykiem] postępowania likwidacyjnego z racji […]jego statusu przedsiębiorstwa publicznego".

97 Z drugiej strony, w motywie 214 zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że „do celów prowadzenia działalności gospodarczej [IFPEN] czerpało faktyczną korzyść gospodarczą polegającą na obniżeniu cen stosowanych przez [jego] dostawców i [wynikającą z] korzystniejszej oceny przez tych ostatnich ryzyka niewykonania zobowiązań przez to przedsiębiorstwo".

98 Jak podnosi słusznie IFPEN, z uwag zaprezentowanych w motywie 203 zaskarżonej decyzji, a także z definicji korzyści przedstawionej w motywie 214 tej decyzji wynika, że ogólnie rzecz biorąc, zdaniem Komisji w przypadku nieograniczonej gwarancji państwa wynikającej z braku prawnej możliwości podlegania przepisom prawa powszechnego dotyczącym postępowań upadłościowych dostawcy oceniają w sposób bardziej korzystny ryzyko niewykonania zobowiązań przez przedsiębiorstwo będące beneficjentem takiej gwarancji; że ta bardziej korzystna ocena przekłada się na ceny zaoferowane temu przedsiębiorstwu oraz że stwierdzoną w ten sposób obniżkę ceny można bezwzględnie przypisać takiej bardziej korzystnej ocenie.

99 Tymczasem Komisja nie powołuje się w zaskarżonej decyzji na żadną okoliczność pozwalającą wykazać zasadność trzech założeń składających się na jej rozumowanie. W szczególności w zaskarżonej decyzji nie przedstawiono żadnych dowodów na to, że na rynku właściwym lub, ogólnie, w obrocie handlowym miało miejsce zjawisko obniżki ceny udzielonej przez dostawców przedsiębiorstwom korzystającym z gwarancji państwa przed ryzykiem niewypłacalności.

100 Okoliczności faktyczne zawarte w zaskarżonej decyzji są zresztą sprzeczne z założeniami Komisji. Z motywu 70 zaskarżonej decyzji wynika bowiem, że przedsiębiorstwo, które uczestniczyło w postępowaniu administracyjnym jako zainteresowana strona trzecia, a mianowicie spółka UOP, która jest konkurentem spółki Axens, oświadczyło, że „podmiot »[IFPEN]/Axens« mógłby uzyskać preferencyjne warunki w stosunku do swoich konkurentów". Komisja dodała, że „z tego tytułu [rzeczone przedsiębiorstwo] odnosi się do umów podpisanych wspólnie przez [IFPEN] i Axens wspomnianych w decyzji o wszczęciu postępowania" i których istnienie zostało potwierdzone przez władze francuskie.

101 Jednakże w motywie 248 zaskarżonej decyzji, zawartym w części tej decyzji poświęconej analizie korzyści przeniesionych na spółki prawa prywatnego zależne od IFPEN, Komisja – odnosząc się do umów zawartych przez IFPEN i jego spółki zależne, wspomnianych w motywie 70 zaskarżonej decyzji, oraz wskazując, że chodziło o umowy o świadczenie usług transportowych w zakresie podróży służbowych pracowników różnych jednostek „grupy IFPEN" – stwierdziła, że obniżki cen, które „grupa IFPEN" mogła uzyskać w ramach tych umów, zostały przyznane z racji zakupu grupowego. Przy założeniu zatem, że dostawcy mogli obniżyć ceny ich usług oferowanych IFPEN i ich spółkom zależnym, informacje zebrane przez Komisję w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego wskazywały, że ta obniżka ceny mogła mieć inne wytłumaczenie niż istnienie nieograniczonej gwarancji państwa na korzyść IFPEN.

102 Wreszcie, jeśli chodzi w szczególności o sytuację IFPEN, nic w zaskarżonej decyzji nie wskazuje na to, że Komisja zbadała lub choćby poruszyła kwestię, czy przekształcenie IFPEN w EPIC mogło mieć jakikolwiek wpływ na postrzeganie IFPEN przez jego dostawców lub czy dostawcy tego przedsiębiorstwa przyznali IFPEN, po jego przekształceniu w EPIC, bardziej korzystne traktowanie. Zaskarżona decyzja nie zawiera nawet rozważań pozwalających stwierdzić, że Komisja starała się dowiedzieć, czy dostawcy IFPEN wiedzieli o tym, iż nadany temu przedsiębiorstwu status EPIC mógł być interpretowany jako gwarancja państwa chroniąca przed ryzykiem niewypłacalności.

103 W tym względzie należy jeszcze zauważyć, że władze francuskie skrytykowały w trakcie postępowania administracyjnego, a mianowicie w ich pismach z dnia 13 października 2008 r. oraz z dnia 25 listopada 2010 r., teoretyczny i hipotetyczny charakter rozumowania Komisji dotyczącego rzekomej obniżki cen związanej z bardziej korzystną oceną ze strony dostawców ryzyka niewykonania zobowiązań IFPEN. Władze francuskie poinformowały również Komisję, że przekształcenie IFPEN w EPIC nie miało wpływu na ogólne warunki zakupu stosowane przez IFPEN oraz że przeciętny czas uregulowania przez IFPEN długów względem dostawców pozostawał nadal poniżej wymagań określonych we właściwych przepisach francuskiego kodeksu handlowego. Wreszcie władze francuskie stwierdziły, że istnienie korzyści w relacjach IFPEN z dostawcami jest wykluczone z uwagi na obowiązek zaproszenia do składania ofert, któremu podlega IFPEN.

104 To właśnie w odpowiedzi na te argumenty Komisja stwierdziła w motywie 203 zaskarżonej decyzji, że należy odróżnić obniżkę ceny, jaka może wynikać z zaproszenia dostawców IFPEN do składania ofert, od obniżki ceny wynikającej z bardziej korzystnej oceny ze strony dostawców w odniesieniu do ryzyka niewykonania zobowiązań przez to przedsiębiorstwo. W następnym motywie Komisja zajęła się od razu oceną tej obniżki ceny, stwierdzając, co następuje:

„Aby oszacować obniżkę ceny wynikającą z bardziej korzystnej oceny ryzyka niewykonania zobowiązań EPIC przez jego dostawców, Komisja zamierza oprzeć swoje rozumowanie na koszcie zabezpieczenia równoważnego ryzyka. Przy braku gwarancji państwowej dostawca [IFPEN], który chciałaby skorzystać z podobnej gwarancji (tj. zabezpieczyć się całkowicie przed ryzykiem niewykonania zobowiązań swojego kontrahenta), mógłby skorzystać z usług wyspecjalizowanej instytucji kredytowej lub ubezpieczeniowej. Takie pokrycie ryzyka niewykonania zobowiązań jest w szczególności często oferowane przez spółki wyspecjalizowane w faktoringu”.

105 Uwagi przedstawione w motywach 203 i 204 zaskarżonej decyzji w związku z motywem 214 tej decyzji wskazują na błąd logiczny, którym dotknięte jest rozumowanie Komisji.

106 Z motywów tych wynika bowiem, że w rzeczywistości Komisja przedstawiła jedynie tezę na temat istnienia obniżki ceny spowodowanej bardziej korzystną oceną ze strony dostawców w odniesieniu do ryzyka niewykonania zobowiązań IFPEN, nie dokonując weryfikacji zasadności tej tezy. Następnie zajęła się ona oceną zakresu tej obniżki ceny za pomocą wskaźnika, który nie mierzył obniżki ceny samej w sobie, lecz tylko wartość gwarancji, którą uznała za porównywalną do tej, z której korzystało IFPEN. W motywie 214 zaskarżonej decyzji Komisja uwzględniła właśnie tę wartość jako faktyczną korzyść powstałą na rzecz IFPEN z racji przedmiotowej gwarancji. Zamiast zatem wykazać istnienie korzyści, aby następnie obliczyć jej kwotę, Komisja zastosowała odwrotne rozumowanie, wnioskując istnienie korzyści z samego faktu, że mogła ona, korzystając z porównania, dokonać jej oszacowania.

107 Ponadto należy stwierdzić, że podejście przyjęte przez Komisję celem ustalenia korzyści, jaką czerpało IFPEN z przedmiotowej gwarancji w jego relacjach z dostawcami, różni się w sposób uderzający od podejścia zastosowanego przez nią w celu ustalenia korzyści w relacjach tego przedsiębiorstwa z instytucjami bankowymi i finansowymi. W przypadku tych ostatnich relacji Komisja zajęła się bowiem poszukiwaniem rzeczywistych skutków gwarancji, poprzez zbadanie pojedynczo pożyczek zaciągniętych przez IFPEN, a także ofert linii kredytowych zaproponowanych mu po jego przekształceniu w EPIC oraz poprzez porównanie warunków tych pożyczek z warunkami pożyczek zaciągniętych przed tym przekształceniem. Jeżeli chodzi natomiast o relacje z dostawcami, ograniczyła się ona do zastosowania czysto hipotetycznego rozumowania, nie weryfikując swoich założeń za pomocą analizy rynku właściwego.

108 Z powyższego wynika, że jeżeli chodzi o istnienie korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji w relacjach z dostawcami, Komisja nie wywiązała się ze spoczywającego na niej ciężaru dowodu, określonego w orzecznictwie przytoczonym w pkt 71 powyżej. W szczególności Komisja nie wykazała, że w przypadku gwarancji takiej jak przedmiotowa gwarancja dostawcy przedsiębiorstwa będącego jej beneficjentem mogli przyznać mu korzystniejsze traktowanie, w szczególności poprzez obniżenie cen swych towarów lub usług, a zatem dokonując bardziej korzystnej oceny ryzyka niewykonania zobowiązań przez wspomniane przedsiębiorstwo. Komisja niesłusznie zatem stwierdziła w motywie 214 zaskarżonej decyzji, że IFPEN czerpało faktyczną korzyść gospodarczą polegającą na obniżeniu cen stosowanych przez jego dostawców i wynikającą z korzystniejszej oceny przez tych ostatnich ryzyka niewykonania zobowiązań przez to przedsiębiorstwo.

109 Ponadto w świetle samej definicji korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji w swych relacjach z dostawcami (zob. pkt 95–97 powyżej), Komisja naruszyła prawo przez to, że aby dokonać oszacowania tej korzyści, postanowiła skorzystać z faktoringu w ramach „rozumowania opartego na koszcie zabezpieczenia równoważnego ryzyka”, zamiast zbadać poziom cen stosowanych przez dostawców względem IFPEN.

110 Z powyższego wynika, że nie ma potrzeby zbadania argumentów, w których skarżący kwestionują okoliczność, że skorzystanie z faktoringu miało zasadnicze znaczenia dla oszacowania kwoty korzyści na rzecz IFPEN płynącej z przedmiotowej gwarancji w jego relacjach z dostawcami. Komisja nie mogła bowiem dokonać oszacowania korzyści, której istnienie nie zostało w żaden sposób wykazane.

111 W drugiej kolejności, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a klientami, z zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja określiła korzyść, jaką IFPEN mogło czerpać z gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z jego statusem EPIC, jako brak zapłaty składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej gwarancji należytej staranności, którą mogło ono zapewnić swoim klientom.

112 Takie określenie korzyści opiera się na stwierdzeniu popartym tylko jednym zeznaniem spółki UOP, zgodnie z którym w zakresie zbywania technologii nabywcy są szczególnie wrażliwi na gwarancje, jakie ich usługodawcy są w stanie im dostarczyć, pod względem zabezpieczenia zobowiązań zarówno umownych, jak i pozaumownych (motyw 216 zaskarżonej decyzji). Na podstawie tego twierdzenia i uznając za pozbawioną znaczenia kwestię objęcia przedmiotową gwarancją odpowiedzialności pozaumownej IFPEN, Komisja stwierdziła w motywach 220 i 221 zaskarżonej decyzji, co następuje:

„(220) […] ze względu na gwarancję udzieloną przez państwo [IFPEN] klienci mają pewność, że to ostatnie nigdy nie znajdzie się w sytuacji postępowania likwidacyjnego, a więc będzie zawsze w stanie wywiązać się ze zobowiązań umownych albo w przypadku gdyby tego nie zrobiło – klienci uzyskają odszkodowanie z tego tytułu […]

(221) Analogicznie do rozumowania przedstawionego w motywach 204 i kolejnych, dotyczącego relacji z dostawcami, Komisja uznaje, że przy braku gwarancji państwowej klient, który chciałby zostać objęty tym samym poziomem ochrony, musiałby wykupić u pośrednika finansowego (na przykład w instytucji kredytowej lub zakładzie ubezpieczeń) gwarancję należytego wykonania (w języku angielskim „performance bond”) w celu zapewnienia wykonania umowy wiążącej go z [IFPEN]. Celem tej ochrony byłoby zagwarantowanie temu klientowi rekompensaty finansowej w razie szkody powstałej w związku z niewykonaniem (całkowitym lub częściowym) umowy”.

113 W kolejnych motywach Komisja dokonała oszacowania kosztu gwarancji należytego wykonania lub należytej staranności i uznała, że takiego rodzaju gwarancja angażuje maksymalnie 5% obrotu wygenerowanego przez usługi objęte gwarancją (motywy 223–225 zaskarżonej decyzji). Podjęła się ona również określenia w działalności gospodarczej IFPEN usług, które można objąć „taką gwarancją” (motywy 226–235). W motywie 236 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, co następuje:

„[…] do celów prowadzenia działalności gospodarczej [IFPEN] czerpało faktyczną korzyść gospodarczą polegającą na niezapłaceniu składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej należytej staranności, którą mogło zapewnić swoim klientom w odniesieniu do swojej działalności badawczej, w tym spółkom zależnym Axens i Prosernat w wyłącznym obszarze ich działalności. Komisja, nie będąc w stanie precyzyjnie obliczyć dokładnej kwoty tej korzyści i uwzględniając specyfikę ryzyka objętego gwarancją, uznaje, że w żadnym razie nie może ona przekroczyć w odniesieniu do poszczególnych usług i lat kwot podanych w tabeli 5 zamieszczonej w niniejszym motywie […]”.

114 W tym względzie, jak podnoszą skarżący, rozumowanie przyjęte przez Komisję w celu określenia korzyści, jaką czerpało IFPEN w swych relacjach z jego klientami, zakłada, że w normalnych warunkach rynkowych klienci instytutów badawczych takich jak IFPEN korzystają z gwarancji należytego wykonania lub należytej staranności, aby zabezpieczyć się przed ryzykiem niewypłacalności ich kontrahentów, oraz że w przypadku takiej gwarancji jak gwarancja, z której korzysta IFPEN, klienci tego przedsiębiorstwa nie muszą już starać się o objęcie taką gwarancją lub występować do niego o taką gwarancję. Rozumowanie Komisji oznacza również, że rezygnacja przez klientów IFPEN

z gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej należytej staranności wynika w sposób konieczny z istnienia gwarancji państwa związanej ze statusem EPIC przyznanym temu przedsiębiorstwu.

115 Jednakże podobnie jak w przypadku uwag dotyczących korzyści w relacjach z dostawcami (zob. pkt 99 powyżej) Komisja nie przedstawiła żadnego dowodu wskazującego na zasadność, czy choćby tylko na prawdopodobieństwo założeń składających się na jej rozumowanie. W szczególności zaskarżona decyzja nie dostarcza żadnego dowodu, który potwierdzałby, że klienci instytutów badawczych przewidują ryzyko niewypłacalności ich kontrahentów, korzystając z gwarancji należytego wykonania lub należytej staranności. Komisja nie powołuje się również na żadne obiektywne dane pozwalające potwierdzić, że w przypadku istnienia gwarancji takiej jak gwarancja wynikająca ze statusu EPIC klienci takiego przedsiębiorstwa nie wymagają przeważnie od niego gwarancji należytego wykonania lub należytej staranności, ani nie występują o taką gwarancję u ubezpieczyciela. Wreszcie nic w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji nie wskazuje na to, że Komisja starała się dowiedzieć, czy przekształcenie IFPEN w EPIC mogło wpłynąć na postrzeganie IFPEN przez jego klientów lub czy interpretowali oni nowy status IFPEN jako gwarancję państwa przed ryzykiem niewypłacalności.

116 Uwagi Komisji dotyczące korzyści, jaką IFPEN rzekomo czerpało z gwarancji nierozerwalnie związanej z jego statusem EPIC w relacjach z jego klientami, oraz sposób zdefiniowania tej korzyści w motywie 236 zaskarżonej decyzji wykazują jeszcze bardziej poważne braki. Z jednej strony, nie pozwalają one na zrozumienie, na czym miałoby polegać bardziej korzystne traktowanie przez klientów IFPEN, jako wierzycieli, tego przedsiębiorstwa w razie istnienia wspomnianej gwarancji. Z drugiej strony, ze względu na niejasność i niespójność tych uwag powstają wątpliwości co do kwestii określenia beneficjenta tej gwarancji.

117 Po pierwsze, z rozważań zawartych w pkt 86–89 powyżej wynika bowiem, że w przypadku gwarancji takich jak przedmiotowa gwarancja korzyść gospodarcza dla przedsiębiorstwa będącego jej beneficjentem występuje na poziomie relacji tego przedsiębiorstwa z jego wierzycielami, a mianowicie z jego klientami, i polega ona na przyznanym mu korzystniejszym traktowaniu przez tych wierzycieli, którzy mogą powołać się na tę gwarancję w przypadku niewykonania świadczenia, zmniejszając w ten sposób obciążenia, jakim zwykle podlega jego budżet, lub maksymalizując jego zysk.

118 Ponadto jak stwierdzono w pkt 82 i 89 powyżej, to właśnie na ustaleniu takiego bardziej korzystnego traktowania opiera się metoda wybrana przez Komisję w zaskarżonej decyzji w celu ustalenia, że IFPEN czerpało korzyść z przedmiotowej gwarancji.

119 Tymczasem w motywie 236 zaskarżonej decyzji wskazano jedynie, że dzięki przedmiotowej gwarancji IFPEN mogło zapewnić swoim klientom „niezapłaceni[e] składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej należytej staranności”, ale nie wyjaśniono w jaki sposób ten brak zapłaty składki mógł wpłynąć na relacje IFPEN z jego klientami. W szczególności Komisja nie wyjaśniła, czy w przypadku takiej gwarancji klienci są bardziej zainteresowani tym przedsiębiorstwem niż innymi instytutami badawczymi lub czy są oni gotowi płacić wyższe ceny za usługi świadczone przez IFPEN, pokazując w ten sposób, że korzystniej oceniają ryzyko niewykonania zobowiązań przez to przedsiębiorstwo. Komisja nie określiła zatem korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji w relacjach z jego klientami.

120 Po drugie, Sąd może jedynie podzielić wątpliwości IFPEN, które wskazało w skardze na wyjątkową niejasność rozumowania dotyczącego określenia korzyści, jaką rzekomo przedsiębiorstwo to czerpało z racji przedmiotowej gwarancji w relacjach z klientami. Trudno jest bowiem zrozumieć, kto według Komisji – klienci IFPEN czy samo to przedsiębiorstwo – miałby wykupić gwarancję należytego wykonania i kto w ostateczności skorzystałby ze zmniejszenia obciążeń wynikających z niezapłacenia składki odpowiadającej tej gwarancji.

121 W tym względzie należy zauważyć, że w motywie 221 zaskarżonej decyzji, przytoczonym w pkt 112 powyżej, Komisja stwierdziła, że „klient, który chciałby zostać objęty tym samym poziomem ochrony, musiałby wykupić u pośrednika finansowego […] gwarancję należytego wykonania", co oznacza, że to klienci IFPEN lub jego konkurenci muszą wykupić ubezpieczenie należytego wykonania i zapłacić odpowiednią składkę.

122 Natomiast z innych fragmentów zaskarżonej decyzji wynika, że to IFPEN musiałoby zapłacić składkę z tytułu gwarancji należytego wykonania. Na przykład w motywie 236 zaskarżonej decyzji, przytoczonym w pkt 113 powyżej, Komisja wskazała, że „[IFPEN] czerpało faktyczną korzyść gospodarczą polegającą na niezapłaceniu składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej należytej staranności, którą mogło zapewnić swoim klientom". Podobnie, w motywie 246 zawartym w części dotyczącej przeniesienia korzyści przypadających IFPEN na jego spółki zależne prawa prywatnego, Komisja stwierdziła, że „z analizy ksiąg [IFPEN] wynika, że [skoro] składka odpowiadająca gwarancji należytego wykonania, lub przynajmniej należytej staranności, nie została zapłacona na rzecz państwa, nie mogła [ona] również zostać wykazana w cenniku usług świadczonych na rzecz spółek zależnych".

123 Powyższe fragmenty należy interpretować w ten sposób, że według Komisji w normalnych warunkach rynkowych klienci instytutów badawczych wykupują ubezpieczenie należytego wykonania lub należytej staranności w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem niewykonania umowy, w tym z powodów związanych z niewypłacalnością ich kontrahenta. Jednakże jeśli zdecydują się być klientami IFPEN, nie będą już musieli wykupić takiego ubezpieczenia, ponieważ IFPEN może im zapewnić gwarancję państwa, która może być uruchomiona w przypadku niewykonania umowy spowodowanego niewypłacalnością. Jako że IFPEN otrzymało gwarancję bezpłatnie, może zapewnić ją swoim klientom również tytułem nieodpłatnym.

124 Chociaż zaproponowana w pkt 123 powyżej interpretacja zaskarżonej decyzji umożliwia pogodzenie jej motywów 221 i 236, ma ona swoje ograniczenia. Z jednej bowiem strony, jeżeli należy przyjąć, że ciężar zapłaty składki za gwarancję należytego wykonania spoczywa zazwyczaj na klientach IFPEN, gwarancja państwa, z której korzysta IFPEN, powinna być raczej rozumiana jako przyznająca korzyść tym klientom. Jak bowiem słusznie podnieśli skarżący na rozprawie, w takim przypadku gwarancja, z której korzysta IFPEN, zwalnia jego klientów z obowiązku zapłaty składki za gwarancję należytego wykonania, którą normalnie powinni uiścić w braku tej pierwszej gwarancji. Z drugiej strony, interpretacja ta nie pozwala na wyjaśnienie znaczenia motywu 246 zaskarżonej decyzji, z którego wynika, że IFPEN powinno uiścić państwu składkę za gwarancję należytego wykonania.

125 W odpowiedzi na wątpliwości wyrażone przez IFPEN Komisja stwierdziła w odpowiedzi na skargę, że skorzystanie z gwarancji należytego wykonania wpisuje się w ramy pośredniego środka ceny dorozumianej i nieograniczonej gwarancji, z której korzystało IFPEN. W ramach tego środka nie ma większego znaczenia to, czy umowa o gwarancję należytego wykonania została zawarta przez sprzedawcę, czy przez jego klienta, lecz istotna jest cena gwarancji należytego wykonania. Umowę o taką gwarancję zawiera zazwyczaj klient i taki właśnie przykład uwzględniono w zaskarżonej decyzji.

126 Powyższe wyjaśnienia, które można ocenić wyłącznie przy uwzględnieniu utrwalonego orzecznictwa, zgodnie z którym decyzja powinna być samowystarczalna, a jej uzasadnienie nie może wynikać z pisemnych lub ustnych wyjaśnień udzielonych w późniejszym okresie, kiedy decyzja ta jest już przedmiotem skargi do sądu Unii (zob. wyrok z dnia 15 czerwca 2005 r. Corsica Ferries France/Komisja, T-349/03, EU:T:2005:221, pkt 287 i przytoczone tam orzecznictwo), nie są wystarczające, aby wyjaśnić uzasadnienie zaskarżonej decyzji, na której brak jasności wskazywało IFPEN.

127 Gdyby bowiem, jak twierdzi Komisja, ustalenie, na kim spoczywa ciężar zapłaty składki za gwarancję należytego wykonania, nie miało znaczenia, ponieważ w ramach jej oceny ważna byłaby cena takiej gwarancji należytego wykonania, należałoby uznać, że w części zaskarżonej decyzji dotyczącej relacji

pomiędzy IFPEN a jego klientami Komisja starała się ustalić kwotę składki, jaką można by zażądać od IFPEN w warunkach rynkowych za gwarancję podobną do tej, jaka jest związana z jego statusem EPIC. Brak uiszczenia takiej składki stanowił korzyść, jaką IFPEN czerpało w relacjach z klientami.

128 Interpretowane w powyższy sposób uzasadnienie dotyczące korzyści w relacjach z klientami jest niezgodne z przedstawioną w pkt 82 powyżej metodą przyjętą przez Komisję celem ustalania istnienia korzyści na rzecz IFPEN. Podejście, jakie przyjęła Komisja w odpowiedzi na skargę, nie wiąże się bowiem z ustaleniem bardziej korzystnego traktowania IFPEN przez klientów, będących jego wierzycielami, z uwagi na przedmiotową gwarancję. Podejście takie jest zatem zupełnie sprzeczne z podejściami przyjętymi w celu ustalenia korzyści wynikającej z przedmiotowej gwarancji na rzecz IFPEN w relacjach z instytucjami bankowymi i finansowymi oraz dostawcami. Dla przypomnienia, w odniesieniu do instytucji bankowych i finansowych, Komisja zbadała warunki pożyczki, jakie przyznały lub zaproponowały one IFPEN. W tym celu Komisja zbadała, czy przedmiotowa gwarancja wywarła rzeczywisty wpływ na zachowanie tych instytucji względem IFPEN. W odniesieniu do dostawców, Komisja ustaliła, w pierwszej kolejności, że istniała możliwość bardziej korzystnego traktowania IFPEN przez nich z uwagi na przedmiotową gwarancję. Uznała ona błędnie (zob. pkt 106 powyżej), że to bardziej korzystne traktowanie polegało na obniżce ceny produktów i usług świadczonych na rzecz IFPEN. W drugiej kolejności, Komisja starała się obliczyć wartość tej obniżki ceny, korzystając z faktoringu.

129 Interpretowane w sposób wskazany w pkt 127 powyżej uzasadnienie dotyczące korzyści w relacjach z klientami jest również błędne pod względem prawnym. Interpretacja, jakiej dokonała Komisja w odpowiedzi na skargę, sprowadza się bowiem do założenia, że przedmiotowa gwarancja stanowi bezwzględnie pomoc państwa z tego tylko względu, że jest ona bezpłatna, w związku z czym nie jest konieczne zbadanie wpływu tej gwarancji na relację, na jakiej się opiera, a mianowicie relację między IFPEN a grupą jego wierzycieli składającą się z jego klientów. Jak wskazano w pkt 84 powyżej, założenie takie nie jest zgodne z samym charakterem gwarancji, która będąc zobowiązaniem dodatkowym, nie może być analizowana w oderwaniu od zobowiązania, z którym jest związana. Należy ponadto przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem art. 107 ust. 1 TFUE definiuje interwencje państwa w zależności od ich skutków. Z tego względu istnienie pomocy państwa w rozumieniu tego postanowienia ustala się na podstawie skutku, jaki wywiera środek państwowy, a nie jego formy, przyczyn lub celów (zob. wyrok z dnia 19 marca 2013 r., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisja i in., C-399/10 P i C-401/10 P, EU:C:2013:175, pkt 102 i przytoczone tam orzecznictwo). Wynika z tego, że aby móc uznać środek państwowy za pomoc państwa w rozumieniu tego postanowienia, Komisji powinna zbadać skutki, jakie może wywrzeć ten środek, w niniejszym przypadku jego wpływ na relacje między IFPEN a jego klientami. Tymczasem w argumentacji przedstawionej w odpowiedzi na skargę Komisja stara się zrezygnować w całości z oceny skutków, choćby tylko potencjalnych, przedmiotowej gwarancji.

130 Z powyższego wynika, że pomijając braki wskazane w pkt 115 powyżej, uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji Komisji co do istnienia korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z jego statusem EPIC w odniesieniu do jego relacji z klientami, jest niejasne i niespójne. Uzasadnienie takie nie spełnia standardu wymaganego w art. 296 TFUE. Aby spełnić bowiem wymogi tego przepisu, uzasadnienie powinno, po pierwsze, przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli (zob. podobnie wyrok z dnia 22 października 2008 r., TV2/Dania i in./Komisja, T-309/04, T-317/04, T-329/04 i T-336/04, EU:T:2008:457, pkt 178 i przytoczone tam orzecznictwo), a po drugie, takie uzasadnienie powinno być logiczne, a w szczególności nie może wykazywać wewnętrznych sprzeczności utrudniających prawidłowe zrozumienie powodów leżących u podstaw danego aktu (zob. podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2008 r., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, pkt 169; z dnia 29 września 2011 r., Elf Aquitaine/Komisja C-521/09 P, EU:C:2011:620, pkt 151).

131 W odniesieniu do wykazania istnienia korzyści gospodarczej wynikającej z przedmiotowej gwarancji dla IFPEN w jego relacjach z klientami należy zatem stwierdzić, że Komisja nie wywiązała się ani z ciężaru dowodu w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 71 powyżej, ani z obowiązku uzasadnienia zgodnie z wykładnią zawartą w wyrokach przytoczonych w pkt 130 powyżej. Tak więc Komisja błędnie stwierdziła w motywie 236 zaskarżonej decyzji, że dzięki tej gwarancji IFPEN czerpało faktyczną korzyść gospodarczą polegającą na niepłaceniu składki odpowiadającej gwarancji należytego wykonania, czy też przynajmniej gwarancji należytej staranności, którą mogło ono zapewnić swoim klientom w odniesieniu do swojej działalności badawczej, w tym spółkom zależnym Axens i Prosernat w wyłącznym obszarze ich działalności.

132 Nie ma więc potrzeby rozważania argumentów, w których skarżący kwestionują okoliczność, że gwarancje należytego wykonania i należytej staranności miały zasadnicze znaczenia dla oszacowania kwoty korzyści uzyskanej przez IFPEN dzięki przedmiotowej gwarancji w jego relacjach z klientami.

133 Argumenty podniesione przez Komisję w pismach procesowych złożonych do Sądu, a następnie szczegółowo zaprezentowane na rozprawie nie podważają wniosków przedstawionych w pkt 108–131 powyżej.

134 W pierwszej kolejności, Komisja stwierdziła, że zgodnie z pkt 99 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), aby udowodnić istnienie korzyści uzyskanej dzięki gwarancji państwa nierozerwalnie związanej ze statusem EPIC, Komisja nie musi wykazywać faktycznych skutków, jakie wywiera ta gwarancja. Ponieważ zgodnie z wyżej wymienionym wyrokiem istnienie tej korzyści może być domniemywane, wystarczy, że Komisja wykaże istnienie gwarancji państwa, aby móc stwierdzić istnienie korzyści.

135 Ponadto, opierając się w szczególności na wyrokach z dnia 14 lutego 1990 r., Francja/Komisja C-301/87, EU:C:1990:67 i z dnia 8 grudnia 2011 r., France Télécom/Komisja (C-81/10 P, EU:C:2011:811), Komisja wskazała, że w celu wykazania istnienia pomocy państwa wystarczy stwierdzić, że środek może przyznawać korzyść beneficjentowi, bez konieczności ustalenia istnienia korzyści lub jej zakresu. Komisja dodała, że w przeciwnym razie państwa członkowskie, które nie zgłaszają pomocy państwa, znajdowałyby się w pozycji uprzywilejowanej w porównaniu z tymi państwami, które pomoc zgłosiły.

136 Argumenty te nie mogą zostać uwzględnione. Należy bowiem zaznaczyć, że możliwość posłużenia się domniemaniem jako środkiem dowodowym zależy od wiarygodności założeń, na których zostało ono oparte. I tak, w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste C-559/12 P, EU:C:2014:217 Trybunał orzekł, że kredytobiorca, który uzyskał pożyczkę zagwarantowaną przez władze publiczne danego państwa członkowskiego, uzyskuje zwykle korzyść ze względu na to, że ponoszony przezeń koszt finansowy jest niższy niż ten, który ponosiłby on, gdyby musiał uzyskać to samo finansowanie i tę samą gwarancję po cenach rynkowych (wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 96). Trybunał przypomniał również, że z pkt 1.2, 2.1 i 2.2 obwieszczenia w sprawie gwarancji wyraźnie wynika, że nieograniczona gwarancja państwa na rzecz przedsiębiorstwa, którego forma prawna wyklucza możliwość przeprowadzenia postępowania upadłościowego lub związanego z niewypłacalnością, przysparza temu przedsiębiorstwu natychmiastowej korzyści i stanowi pomoc państwa ze względu na to, iż jej beneficjent nie musi płacić państwu za ponoszone przez nie ryzyko i wskutek tego umożliwia „uzyskanie korzystniejszych warunków finansowych kredytu w stosunku do normalnie dostępnych na rynkach finansowych” (wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 97). W świetle tych ustaleń Trybunał uznał, że istnieje wzruszalne domniemanie, iż przyznanie dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa na rzecz przedsiębiorstwa, które nie podlega uregulowanym w prawie powszechnym przepisom dotyczącym postępowań upadłościowych i likwidacyjnych, pociąga za sobą poprawę sytuacji finansowej tego przedsiębiorstwa poprzez uwolnienie od kosztów, które normalnie obciążałyby jego budżet (wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 98).

137 Z powyższego wynika, że domniemanie ustanowione w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) opiera się na dwóch założeniach uznanych przez Trybunał za wiarygodne, zgodnie z którymi, po pierwsze, istnienie gwarancji władz publicznych danego państwa członkowskiego ma korzystny wpływ na przeprowadzaną przez wierzycieli ocenę ryzyka niewykonania zobowiązań przez beneficjenta tej gwarancji, a po drugie, ten korzystny wpływ przekłada się na zmniejszenie kosztów kredytu.

138 W niniejszym przypadku, jeżeli chodzi o relacje między IFPEN i jego dostawcami, Komisja utrzymuje, że korzystny wpływ istnienia gwarancji władz publicznych danego państwa członkowskiego na przeprowadzaną przez wierzycieli ocenę ryzyka niewykonania zobowiązań przez beneficjenta tej gwarancji przekłada się na obniżenie cen udzielonych temu beneficjentowi przez jego dostawców.

139 Jednakże wiarygodność tego założenia nie wynika sama z siebie. W świecie biznesu, gdy obniżka cen wynika z relacji pomiędzy dostawcą i klientem, ma ona związek z wieloma czynnikami, w szczególności wielkością zamówień składanych przez klienta (zob. pkt 100 i 101 powyżej), terminami płatności przyznanymi mu przez dostawcę lub długością trwania relacji umownych.

140 Ponieważ Komisja nie przedstawiła w zaskarżonej decyzji dodatkowych wyjaśnień w tym względzie, Sąd musi uznać, że brak wiarygodności tego założenia sprzeciwia się temu, aby można było stwierdzić, że przedmiotowa gwarancja może przyznawać na rzecz IFPEN korzyść gospodarczą w postaci obniżki cen zaproponowanych IFPEN przez jego dostawców lub że wykazanie istnienia tej gwarancji jest dla Komisji wystarczające, aby uznać istnienie takiej korzyści.

141 Ponadto jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a klientami, należy stwierdzić, że w związku z tym, iż w zaskarżonej decyzji Komisja nie zdefiniowała nawet korzyści, jaką odniosło IFPEN z faktu istnienia gwarancji, domniemanie, na którym Komisja zamierza się oprzeć w tym względzie, jest bezprzedmiotowe.

142 W każdym razie Komisja nie może powoływać się na wzruszalne domniemanie ustanowione przez Trybunał w pkt 98 i 99 jego wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) celem wykazania istnienia korzyści w relacjach między, z jednej strony, IFPEN i, z drugiej strony, dostawcami i klientami, ponieważ takie domniemanie pozwala jedynie wykazać istnienie korzyści w postaci korzystniejszych warunków kredytowych.

143 Domniemanie z pkt 98 i 99 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste, (C-559/12 P, EU:C:2014:217) należy bowiem przede wszystkim umieścić w kontekście okoliczności faktycznych i uzasadnienia wyroku La Poste. Nie można go ponadto odczytywać w oderwaniu od rozważań Trybunału w punktach poprzedzających pkt 98 i 99, a w szczególności rozważań zaprezentowanych w pkt 96 i 97 tego wyroku. Wreszcie rozważania przedstawione w pkt 102–108 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), w których Trybunał odpowiada na argumenty Republiki Francuskiej, również potwierdzają ograniczony zakres tego domniemania.

144 Po pierwsze, jeżeli chodzi o kontekst faktyczny i uzasadnienie decyzji La Poste, należy w szczególności przypomnieć, że zdaniem Komisji korzyść selektywna, z której La Poste czerpała pożytki dzięki dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa wynikającej z jej statusu EPIC, obejmowała bardziej korzystne warunki kredytowe niż warunki, jakie uzyskała na rynku. Taki wniosek Komisji opierał się na twierdzeniu, że warunki kredytowe ustalane są przede wszystkim na podstawie ratingu kredytowego. Natomiast z pewnych analiz i metod agencji ratingowych wynikało, że dana gwarancja, jako zasadniczy element wsparcia La Poste przez państwo, oddziaływała w sposób pozytywny na jej rating kredytowy, a co za tym idzie na warunki kredytowe, które mogła ona uzyskać [motywy 256–300 decyzji La Poste i wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 18)].

145 Należy więc stwierdzić, że w przeciwieństwie do zaskarżonej decyzji w decyzji La Poste Komisja zbadała istnienie korzyści selektywnej tylko w odniesieniu do relacji beneficjenta z instytucjami bankowymi i finansowymi, nie podejmując się weryfikacji, czy taka korzyść dotyczyła także relacji z innymi wierzycielami, a w szczególności z dostawcami i klientami.

146 Ponadto należy zwrócić uwagę na empiryczny charakter badania istnienia korzyści selektywnej dla La Poste. Wnioski Komisji dotyczące istnienia tej korzyści opierają się bowiem na obserwacji zachowania podmiotów na rynku kredytowym i to na tej podstawie Komisja stwierdziła, że istnieje związek przyczynowy między, z jednej strony, gwarancją państwa nierozerwalnie związaną ze statusem EPIC przyznanym La Poste i, z drugiej strony, reakcją instytucji bankowych i finansowych na ratingi dostarczone przez agencje ratingowe, co się przełożyło na przyznanie La Poste korzystniejszych warunków kredytowych. Jak wynika z pkt 99–107 i 115–129 powyżej, takie badanie empiryczne nie zostało przeprowadzone w zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym relacji IFPEN z dostawcami i klientami.

147 Prawdą jest, że w pkt 106 i 107 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) Trybunał uznał, iż analiza metod agencji ratingowych miała jedynie charakter potwierdzający. Należy jednak podkreślić, że analiza tych metod ma charakter uzupełniający w stosunku do wykazania za pomocą domniemania istnienia prawidłowo zdefiniowanej uprzednio korzyści. Tymczasem w niniejszym przypadku problem stanowi sama definicja korzyści, jaką IFPEN rzekomo czerpało w relacjach ze swoimi dostawcami i klientami, ponieważ choć jest ona obecna, opiera się na niespójnym i czysto hipotetycznym rozumowaniu. Jak wynika to natomiast z pkt 91 i 92 powyżej, definicja korzyści powstałej dla IFPEN w jego relacjach z instytucjami bankowymi i finansowymi nie podlega żadnej krytyce.

148 Po drugie, jeżeli chodzi o pkt 96 i 97 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), bezpośrednio poprzedzające punkty, w których Trybunał sformułował domniemanie istnienia korzyści selektywnej, należy zaznaczyć, że zawierają one odniesienia, z jednej strony, do wyroku z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), a z drugiej strony, do pkt 1.2, 2.1 i 2.2 obwieszczenia w sprawie gwarancji.

149 W wyroku z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), wydanym w trybie prejudycjalnym na wniosek Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów, Niderlandy), Trybunał uznał w istocie, że sądy krajowe są właściwe, na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE, do stwierdzenia nieważności gwarancji państwa w sytuacji, gdy bezprawnie przyznana pomoc została wykonana w drodze gwarancji udzielonej przez organ władzy publicznej w celu pokrycia pożyczki przyznanej przez spółkę finansową przedsiębiorstwu, które w normalnych warunkach rynkowych nie uzyskałoby takiego finansowania.

150 Należy stwierdzić, że w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), uznanie gwarancji udzielonej przez organ władzy publicznej za pomoc państwa na rzecz kredytobiorcy nie budziło wątpliwości, ponieważ bezsporna była okoliczność, że w momencie ustanowienia tej gwarancji kredytobiorca miał już problemy finansowe, tak że bez niej nie byłby on w stanie otrzymać finansowania na rynku kapitałowym (wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, pkt 39–42).

151 W takim właśnie kontekście należy umieścić stwierdzenie, jakie Trybunał zaprezentował w pkt 39 wyroku z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), zgodnie z którym „w sytuacji gdy pożyczka udzielona przez instytucję kredytową kredytobiorcy jest gwarantowana przez władze publiczne danego państwa członkowskiego, kredytobiorca ten uzyskuje zwykle korzyść finansową i korzysta w ten sposób z pomocy w rozumieniu art. [107] ust. 1 [TFUE] ze względu na to, że ponoszony przezeń koszt finansowy jest niższy niż ten, który ponosiłby on, gdyby musiał uzyskać to samo finansowanie i tę samą gwarancję po cenach rynkowych”, do którego to punktu Trybunał odsyła w pkt 96 swojego wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217).

152 W rezultacie odesłanie do wyroku z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814) zawarte w pkt 96 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) ogranicza zastosowanie domniemania ustanowionego w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) do relacji pomiędzy przedsiębiorstwem będącym beneficjentem gwarancji państwa takim jak EPIC i wierzycielami udzielającymi mu pożyczki, to jest instytucjami bankowymi i finansowymi, oraz do korzyści w postaci korzystniejszych warunków finansowania.

153 Taki sam wniosek nasuwa się w odniesieniu do dokonanego przez Trybunał odesłania do obwieszczenia w sprawie gwarancji.

154 Zgodnie z pkt 1.2 obwieszczenia w sprawie gwarancji:

„Najpowszechniejszą formę gwarancji stanowią gwarancje związane z kredytem lub innym zobowiązaniem finansowym, które ma być zaciągnięte przez kredytobiorcę od kredytodawcy. Mogą być one udzielane jako gwarancje indywidualne lub w ramach programów gwarancji.

Jednak, w zależności od podstawy prawnej, rodzaju transakcji będącej przedmiotem gwarancji, okresu obowiązywania itp., można wyróżnić różne formy gwarancji, między innymi następujące:

[…]

— gwarancje nieograniczone, w odróżnieniu od gwarancji ograniczonych co do kwoty lub terminu. Komisja za pomoc w formie gwarancji uznaje również korzystniejsze warunki finansowania uzyskane przez przedsiębiorstwa, których forma prawna wyklucza upadłość lub inne procedury niewypłacalności, lub umożliwia bezpośrednie gwarancje lub pokrycie strat przez państwo. To samo dotyczy nabycia przez państwo udziału w przedsiębiorstwie w przypadku przyjęcia nieograniczonej odpowiedzialności zamiast przyjętej ograniczonej odpowiedzialności,

[…]”

155 Zgodnie z pkt 2.2 obwieszczenia w sprawie gwarancji, dotyczącym pomocy dla kredytobiorcy:

„Zwykle beneficjentem pomocy jest kredytobiorca. Jak wskazano w pkt 2.1, ponoszone ryzyko powinno być normalnie wynagradzane odpowiednią stawką. Jeżeli kredytobiorca nie musi płacić tej stawki lub płaci niską stawkę, odnosi pewną korzyść. W porównaniu z sytuacją, w której nie udziela się gwarancji, gwarancja państwowa umożliwia kredytobiorcy uzyskanie korzystniejszych warunków finansowych kredytu w stosunku do normalnie dostępnych na rynkach finansowych. Zazwyczaj dzięki gwarancji państwowej kredytobiorca może uzyskać niższe stopy procentowe i/lub przedstawić niższe zabezpieczenie. W pewnych przypadkach kredytobiorca bez gwarancji państwowej nie byłby w stanie znaleźć instytucji finansowej gotowej udzielić kredytu na żadnych warunkach. […]”

156 Należy stwierdzić, że powyższe dwa punkty obwieszczenia w sprawie gwarancji, które zostały wybrane przez Trybunał jako podstawa domniemania istnienia korzyści o charakterze selektywnym, ustanowionego w pkt 98 i 99 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), odnoszą się do korzyści w postaci korzystniejszych warunków finansowania, takich jak niższe stopy oprocentowania pożyczki czy też mniej rygorystyczne wymogi w odniesieniu do zabezpieczenia, które uzyskuje na rynku przedsiębiorstwo będące beneficjentem gwarancji państwa.

157 Tym samym odesłanie do tych dwóch punktów obwieszczenia w sprawie gwarancji dokonane przez Trybunał w pkt 97 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) ogranicza również zastosowanie domniemania ustanowionego w tymże wyroku do relacji pomiędzy przedsiębiorstwem będącym beneficjentem gwarancji państwa i wierzycielami udzielającymi mu pożyczki, to jest instytucjami bankowymi i finansowymi.

158 Należy ponadto zauważyć, że Trybunał odsyła również do pkt 2.1 obwieszczenia w sprawie gwarancji. W zakresie, w jakim punkt ten dotyczy kwestii przeniesienia zasobów państwowych, nie ma on wpływu na powyższe rozważania. W każdym razie, w świetle rozważań zawartych w pkt 84 powyżej, nie można z tego punktu wywieść, że nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana ze statusem EPIC może zostać uznana za przyznającą korzyść takiemu przedsiębiorstwu jedynie z tego względu, że jest ona bezpłatna.

159 Wreszcie, po trzecie, uwagi zaprezentowane przez Trybunał w odpowiedzi na argumentację przedstawioną przez Republikę Francuską, w szczególności w pkt 104 wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), potwierdzają, że złagodzona forma dowodu przyjęta przez sąd Unii celem wykazania, że dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana ze statusem EPIC stanowi korzyść gospodarczą, ma zastosowanie do kredytobiorcy, który dzięki wspomnianej gwarancji może uzyskać niższe stopy oprocentowania pożyczki lub też zaoferować niższe zabezpieczenie.

160 Z powyższych rozważań wynika, że zastosowanie domniemania przyjętego w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) jest ograniczone do relacji, które wiążą się z operacją finansowania, pożyczką, czy też, szerzej, z kredytem przyznanym przez wierzyciela EPIC, to jest relacji pomiędzy tym EPIC a instytucjami bankowymi i finansowymi.

161 W tym względzie należy jeszcze zauważyć, że Komisja przyznała w trakcie rozprawy, że można by wykluczyć istnienie korzyści płynącej z relacji pomiędzy EPIC a jego dostawcami, jeżeli zostałoby wykazane, iż przedsiębiorstwo takie płaci swoimi dostawcom gotówką, co nie zostało udowodnione w przypadku IFPEN. Ponadto z akt sprawy wynika, że w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja starała się dowiedzieć, jakie były warunki spłaty długu przez IFPEN jego dostawcom (zob. pkt 103 powyżej). Należy jednak stwierdzić, że uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie zawiera żadnego odesłania do rozumowania w zakresie operacji kredytowych, które umożliwiłoby, w razie potrzeby, zastosowanie domniemania ustanowionego w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) do relacji pomiędzy IFPEN a jego dostawcami.

162 W drugiej kolejności, opierając się w szczególności na wyrokach z dnia 15 grudnia 2005 r., Włochy/Komisja (C-66/02, EU:C:2005:768, pkt 91, 92), z dnia 6 września 2006 r., Portugalia/Komisja (C-88/03, EU:C:2006:511, pkt 91), z dnia 9 czerwca 2011 r., Comitato „Venezia vuole vivere" i in./Komisja (C-71/09 P, C-73/09 P i C-76/09 P, EU:C:2011:368, pkt 114) oraz z dnia 12 września 2007 r., Włochy/Komisja (T-239/04 i T-323/04, EU:T:2007:260, pkt 142–144), Komisja utrzymuje, że w przypadku, gdy rozpatruje – tak jak w niniejszym przypadku – system pomocy, nie musi ona wykazać istnienia lub zakresu korzyści, lecz może ograniczyć się do zbadania ogólnych cech spornego systemu w celu stwierdzenia, czy system ten zawiera elementy pomocy.

163 IFPEN i Republika Francuska powołują się na niedopuszczalność tego argumentu, podnosząc, że zaskarżona decyzja nie kwalifikuje spornej gwarancji jako systemu pomocy.

164 Należy stwierdzić, że Komisja nie określiła wyraźnie, czy jej decyzja dotyczyła pomocy indywidualnej, czy też systemu pomocy. Należy jednak oddalić argument Komisji jako bezzasadny bez potrzeby wypowiadania się w przedmiocie jego dopuszczalności.

165 W tym względzie należy przypomnieć przede wszystkim, że zgodnie z art. 1 lit. d) rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [108 TFUE] (Dz.U. 1999, L 83, s. 1), zastąpionego ze skutkiem od dnia 14 października 2015 r. rozporządzeniem Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania art. 108 [TFUE] (Dz.U. 2015, L 248, s. 9), system pomocy oznacza, po pierwsze, każde działanie, na którego podstawie, bez dalszego wprowadzania w życie wymaganych środków, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w ustawie w sposób ogólny i abstrakcyjny oraz, po drugie, każde działanie, na którego podstawie pomoc, która nie jest

związana z konkretnym projektem, może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony lub w nieokreślonej kwocie. Zgodnie z art. 1 lit. e) tego rozporządzenia pomoc indywidualna oznacza pomoc, która nie jest przyznawana na podstawie systemu pomocy oraz podlegającą obowiązkowi zgłoszenia pomoc przyznawaną na podstawie systemu pomocy.

166 Następnie należy przypomnieć, że rozporządzenie nr 659/1999 dzieli pomoc indywidualną i systemy pomocy na pomoc istniejącą i nową pomoc. Zgodnie z art. 1 lit. b) istniejącą pomoc stanowi w istocie pomoc poddana już badaniu Komisji lub pomoc uznana za pomoc poddaną takiemu badaniu lub pomoc, która została wprowadzona w życie w państwach członkowskich Unii przed ich przystąpieniem do Unii i która jest nadal stosowana po tym przystąpieniu. Nowa pomoc została zdefiniowana w sposób rezydualny jako każda pomoc, czyli systemy pomocy i pomoc indywidualna, która nie jest pomocą istniejącą, włącznie ze zmianami istniejącej pomocy.

167 Wreszcie należy przypomnieć, że art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 ustanawia zasadniczy obowiązek zgłoszenia do Komisji wszelkich planów przyznania nowej pomocy. I tak, pomoc „podlegająca obowiązkowi zgłoszenia” w rozumieniu art. 1 lit. e) rozporządzenia nr 659/1999 (zob. pkt 165 powyżej) oznacza wszelką nową pomoc. Ponadto pomoc wprowadzana w życie z naruszeniem obowiązku zgłoszenia jest uznawana za pomoc przyznaną bezprawnie, zdefiniowaną w art. 1 lit. f) rozporządzenia nr 659/1999.

168 W świetle tych przepisów w zakresie, w jakim gwarancja związana ze statusem EPIC może zostać uznana za pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, należy ją zakwalifikować jako system pomocy w rozumieniu drugiej części art. 1 lit. d) rozporządzenia nr 659/1999.

169 Jednakże, po pierwsze, środkiem badanym w zaskarżonej decyzji nie jest gwarancja związana ze statusem EPIC w ogólności, lecz przekształcenie IFPEN w EPIC, które pociąga za sobą przyznanie temu przedsiębiorstwu gwarancji państwa związanej z takim statusem.

170 Po drugie, przekształcenie to powoduje powstanie nowej sytuacji faktycznej, w której IFPEN staje się beneficjentem gwarancji państwa związanej z jego nowym statusem i która może prowadzić do przyznania IFPEN korzyści, którą można zakwalifikować jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Ta nowa sytuacja jest objęta obowiązkiem zgłoszenia przewidzianym w art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999.

171 Analiza przedstawiona w pkt 169 i 170 powyżej jest zgodna z zaskarżoną decyzją, w szczególności z jej motywami 256–259, w których Komisja wskazała, że przekształcenie IFPEN w EPIC stanowiło nową pomoc w rozumieniu art. 1 lit. c) rozporządzenia nr 659/1999 podlegającą obowiązkowi zgłoszenia. Uznała ona również, że skoro zmiana statusu IFPEN nie została jej oficjalne zgłoszona, a jedynie zasygnalizowana przypadkowo w ramach innego postępowania, obowiązek ten nie został spełniony przez władze francuskie, i że przekształcenie IFPEN w EPIC stanowiło bezprawnie przyznaną pomoc.

172 W świetle powyższego należy uznać, że ponieważ przekształcenie IFPEN w EPIC może być zakwalifikowane jako pomoc państwa, stanowi ono podlegającą obowiązkowi zgłoszenia pomoc przyznaną na podstawie systemu pomocy, to znaczy pomoc indywidualną w rozumieniu art. 1 lit. e) rozporządzenia nr 659/1999.

173 Tak więc Komisja niesłusznie zakwalifikowała w odpowiedzi na skargę ten środek jako system pomocy. Podobnie, Komisja bezzasadnie stwierdziła, na podstawie przytoczonego w pkt 162 powyżej orzecznictwa dotyczącego ogólnych systemów pomocy, o których mowa w pierwszej części art. 1 lit. d) rozporządzenia nr 659/1999, że skoro przekształcenie IFPEN w EPIC stanowi system, to aby móc zakwalifikować je jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, nie musi ona wykazać istnienia lub zakresu korzyści uzyskanej przez IFPEN z racji gwarancji związanej ze statusem EPIC, lecz może ograniczyć się do zbadania ogólnych cech tej gwarancji.

174 W trzeciej kolejności, podkreślając potrzebę dokonania rozróżnienia pomiędzy udowodnieniem istnienia korzyści oraz obliczeniem wartości tej korzyści, Komisja stwierdziła w zaskarżonej decyzji, że dokonała oceny „wartości rynkowej" gwarancji udzielonej IFPEN nie po to, by wykazać istnienie korzyści, co zostało już udowodnione, lecz po to by dokonać oszacowania wartości tej korzyści w celu oceny jej zgodności z rynkiem wewnętrznym. Podejście przyjęte w zaskarżonej decyzji polegało zatem na dokonaniu jak najbardziej dokładnego zmierzenia skutków, jakie przedmiotowa gwarancja państwa wywarła już zarówno na rynkach kapitałowych, jak i w relacjach z innymi wierzycielami IFPEN, poprzez oszacowanie „kosztu zabezpieczenia ryzyka równoważnego" ryzyku odpowiadającemu brakowi zapłaty przez kredytobiorcę.

175 Komisja podniosła w trakcie rozprawy, że w celu stwierdzenia zgodności przedmiotowej gwarancji z prawem dokonała tego oszacowania za pomocą dostępnych narzędzi porównania, takich jak – w odniesieniu do relacji IFPEN z dostawcami – umowy faktoringowe oraz – w odniesieniu do relacji z klientami – posłużenie się gwarancją należytego wykonania. Zdaniem Komisji w przypadku istnienia nieograniczonej gwarancji, której wartości nie da się ustalić, nie ma ona innego wyjścia, jak tylko zakwalifikować taką gwarancję jako pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

176 W tym względzie należy zauważyć, że Komisja nie wyjaśniła, co jej zdaniem oznaczają sformułowania: „korzyść, która została już wykazana" oraz „skutki, jakie przedmiotowa gwarancja państwa już wywarła". Wydaje się jednak, że chodzi o inną korzyść niż ta, której istnienie zostało stwierdzone w motywach 214 i 236 zaskarżonej decyzji. W ramach swego argumentu Komisja wydaje się zatem twierdzić, że korzyść, jaką czerpało IFPEN ze względu na gwarancję nierozerwalnie związaną z jego statutem EPIC, wynikała z samej bezpłatności tej gwarancji oraz że dokonując oszacowania jej „wartości rynkowej", starała się ona ustalić wysokość składki, którą IFPEN musiałoby zapłacić państwu.

177 Argument ten nie może zostać uwzględniony, po pierwsze, w zakresie, w jakim jest on sprzeczny z samym brzemieniem zaskarżonej decyzji, w szczególności z jej motywami 214 i 236, w których Komisja zdefiniowała rzeczywistą korzyść gospodarczą, jaką IFPEN miało czerpać w relacjach ze swymi dostawcami i klientami.

178 Co więcej, z motywów 192, 193 i 194 zaskarżonej decyzji wynika, że – wbrew twierdzeniom Komisji zawartym w odpowiedzi na skargę – w zaskarżonej decyzji, w szczególności w jej rozdziale 7.1.4, zatytułowanym „Istnienie selektywnej korzyści dla grupy [IFPEN]", Komisja podjęła się faktycznie wykazania istnienia i obliczenia wartości korzyści powstałej na rzecz IFPEN w relacjach z jego wierzycielami, a mianowicie instytucjami bankowymi i finansowymi, jego dostawcami oraz klientami, którzy mogliby skorzystać z gwarancji państwa w przypadku niewykonania zobowiązania, a nie oceny wartości rynkowej gwarancji przyznanej nieodpłatnie IFPEN, czy też wysokości składki, jaką IFPEN musiałoby zapłacić państwu z tytułu tej gwarancji. Argument przedstawiony przez Komisję w pismach procesowych złożonych do Sądu jest sprzeczny z uzasadnieniem zaskarżonej decyzji, w związku z czym pogłębia jedynie niejasność w zakresie metody wybranej przez Komisję w celu wykazania istnienia korzyści gospodarczej, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji.

179 Po drugie, jak wynika z pkt 129 powyżej, argument ten jest również błędny pod względem prawnym w zakresie, w jakim opiera się na stwierdzeniu, iż przedmiotowa gwarancja stanowi bezwzględnie pomoc państwa z tego tylko względu, że jest ona bezpłatna, w związku z czym nie jest konieczne zbadanie wpływu tej gwarancji na relacje, na jakich się opiera.

180 Argument przedstawiony przez Komisję w trakcie rozprawy również nie jest dla Sądu przekonujący w zakresie, w jakim ogranicza się on do ewidentnie błędnego stwierdzenia, że Komisja może wypowiedzieć się co do zgodności danego środka z rynkiem wewnętrznym zanim jeszcze ustali, że stanowi on pomoc.

181 Z całości powyższych rozważań wynika, że w odniesieniu do istnienia korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji w jego relacjach z dostawcami, Komisja nie wywiązała się z ciężaru dowodu, określonego w orzecznictwie przywołanym w pkt 71 powyżej. W odniesieniu do istnienia takiej korzyści w relacjach pomiędzy IFPEN a jego klientami, Komisja nie wywiązała się ani z ciężaru dowodu, ani z obowiązku uzasadnienia, tak jak jest ono interpretowane w orzecznictwie przytoczonym w pkt 130 powyżej.

W przedmiocie korzyści w odniesieniu do relacji IFPEN z instytucjami bankowymi i finansowymi

182 W pkt 79 powyżej zostało już wskazane, że Komisja uznała, iż w okresie od 2006 r. do 2010 r. IFPEN nie czerpało faktycznej korzyści gospodarczej ze swojego statusu EPIC w relacjach z instytucjami bankowymi i finansowymi. Innymi słowy, zdaniem Komisji, potencjalna korzyść, jaką przedsiębiorstwo mogło czerpać z nieograniczonej gwarancji w formie bardziej korzystnego oprocentowania pożyczek niż oprocentowanie na warunkach rynkowych, nie wystąpiła w rzeczywistości w odnośnym okresie (motyw 199 zaskarżonej decyzji).

183 Jednakże według Komisji stwierdzenie to dotyczyło wyłącznie przeszłości, ponieważ nie może ona domniemywać o przyszłych zachowaniach podmiotów rynkowych ani o zmianie postrzegania przez nich wpływu gwarancji państwa na ryzyko niewykonania zobowiązań przez IFPEN. Dlatego też Komisja nałożyła na Republikę Francuską obowiązek przekazania jej, w ramach sprawozdań rocznych, informacji odnoszących się do poziomu i warunków zadłużenia IFPEN oraz obowiązek przedstawienia dowodów, że warunki te są zgodne z warunkami rynkowym (motyw 200 zaskarżonej decyzji).

184 Komisja podniosła w trakcie rozprawy, że możliwość, iż przedmiotowa gwarancja spowoduje powstanie korzyści w relacjach pomiędzy IFPEN a wierzycielami instytucjonalnymi, wynika z jednego z przepisów statutu IFPEN zezwalającego mu na zaciąganie pożyczek. Ponieważ w chwili wydania zaskarżonej decyzji przepis ten istniał nadal w statucie IFPEN, nie można było wykluczyć pojawienia się korzyści w przyszłości.

185 W części pierwszej zarzutu trzeciego skargi w sprawie T-479/11 Republika Francuska zaprzeczyła temu, że korzyść mająca swoje źródło w gwarancji państwa mogła wystąpić na rzecz IFPEN w przyszłości. W związku z tym uznała ona, że obowiązek przekazania Komisji informacji dotyczących poziomu i warunków zadłużenia IFPEN nie jest uzasadniony.

186 W trakcie rozprawy skarżący utrzymywali też, że na podstawie obowiązującego ustawodawstwa, a mianowicie art. 12 loi n° 2010/1645, du 28 décembre 2010, de programmation des finances publiques pour les années 2011 à 2014 (ustawy nr 2010/1645 z dnia 28 grudnia 2010 r. o programowaniu finansów publicznych w latach 2011–2014, JORF z dnia 29 grudnia 2010 r., s. 22868), IFPEN nie może zaciągnąć u instytucji kredytowej pożyczki, której termin spłaty przekracza 12 miesięcy. Komisja podniosła niedopuszczalność tego argumentu, twierdząc, że władze francuskie nie powołały się na tekst tej ustawy w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego.

187 W tym względzie strony są zgodne co do tego, po pierwsze, że w niniejszym przypadku, jeżeli chodzi o relacje pomiędzy IFPEN a instytucjami bankowymi i finansowymi zapewniającymi temu przedsiębiorstwu pożyczki, Komisja może powołać się na wzruszalne domniemanie ustanowione w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 98, 99), zgodnie z którym dorozumiana i nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana ze statusem EPIC skutkuje polepszeniem pozycji finansowej przedsiębiorstwa będącego beneficjentem z uwagi na zmniejszenie obciążeń, jakim zazwyczaj podlega jego budżet.

188 Po drugie, zostało ustalone, że w przypadku IFPEN wzruszalne domniemanie w rozumieniu wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) zostało obalone.

189 Komisja stwierdziła bowiem w zaskarżonej decyzji, że od momentu przekształcenia IFPEN w EPIC w lipcu 2006 r. do końca okresu rozpatrywanego w zaskarżonej decyzji, a więc do końca 2010 r., IFPEN nie czerpało ze swojego statusu EPIC żadnej faktycznej korzyści gospodarczej w postaci korzystniejszych warunków kredytowych przyznanych przez instytucje bankowe i finansowe. W tym względzie Komisja ustaliła, że jeżeli chodzi o terminy spłaty powyżej jednego roku, IFPEN nie korzystało z pożyczek instytucji kredytowych od chwili zmiany statusu do końca 2009 r. Komisja stwierdziła, że w 2009 r. IFPEN skorzystało tylko raz z pożyczki o terminie spłaty krótszym niż rok, i to w niewielkiej kwocie oraz o wyższym oprocentowaniu niż oprocentowanie podobnej pożyczki udzielonej IFPEN w 2005 r., to jest w okresie, w którym przedsiębiorstwo to nie było jeszcze objęte gwarancją państwa. Komisja stwierdziła ponadto, że w 2010 r. IFPEN otrzymało cztery propozycje linii kredytowych, których warunki były równoważne do tych, jakie IFPEN wynegocjowało przed zmianą statusu w 2006 r. (motywy 196–198).

190 Z analizy Komisji wynika zatem, że przekształcenie IFPEN w EPIC nie miało żadnego wpływu na jego relacje z instytucjami bankowymi i finansowymi w okresie poddanym tej analizie.

191 W konsekwencji skoro w ramach relacji pomiędzy IFPEN a instytucjami bankowymi i finansowymi w latach 2006–2010 nieujawniona i nieograniczona gwarancja państwa nierozerwalnie związana ze statusem EPIC przyznanym IFPEN nie przyniosła wyłącznej korzyści na rzecz tego przedsiębiorstwa, gwarancja ta nie może być zakwalifikowana jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

192 Ponieważ istnienie pomocy nie zostało stwierdzone, nałożenie na Republikę Francuską obowiązku przekazania Komisji informacji dotyczących poziomu i warunków zadłużenia IFPEN lub obowiązku dostarczenia dowodu, że warunki te są zgodne z warunkami rynkowymi, nie znajduje uzasadnienia.

193 Jeżeli chodzi o możliwość powołania się przez Komisję na wzruszalne domniemanie w rozumieniu wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) w celu stwierdzenia, że przedmiotowa gwarancja stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE na rzecz IFPEN w zakresie, w jakim może ona przynieść temu przedsiębiorstwu korzyść w przyszłości, co uzasadniałoby nałożenie na Republikę Francuską obowiązku przekazania Komisji informacji dotyczących poziomu i warunków zadłużenia IFPEN i obowiązku dostarczenia dowodu, że warunki te są zgodne z warunkami rynkowymi, należy stwierdzić, iż w przypadku, gdy wzruszalne domniemanie, takie jak domniemanie ustanowione w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), zostanie obalone, nie będzie już można powołać się na nie bez istotnej zmiany okoliczności, w których zostało ono obalone.

194 W niniejszym przypadku z akt sprawy wynika, że zdaniem Komisji możliwość, iż przedmiotowa gwarancja spowodowała powstanie korzyści na rzecz IFPEN, wynikała z faktu, że przedsiębiorstwo to mogło skorzystać z rynku kredytowego i zaciągać pożyczki w celu finansowania swojej działalności. To właśnie ta możliwość zaciągania długów uzasadnia zastosowanie domniemania istnienia korzyści.

195 Jednakże wnikliwa analiza warunków pożyczek zaciąganych przez IFPEN lub oferowanych wykazała, po pierwsze, że w badanym okresie zadłużenie tego przedsiębiorstwa było niemal zerowe, ponieważ zaciągnęło ono tylko jedną krótkoterminową pożyczkę i to w małej kwocie. Po drugie, z motywów 197 i 198 zaskarżonej decyzji wynika, że zarówno warunki tej pożyczki, jak i linie kredytowe zaoferowane IFPEN odzwierciedlały warunki rynkowe, co wskazuje na to, że przekształcenie tego przedsiębiorstwa w EPIC nie miało żadnego wpływu na jego relacje z instytucjami bankowymi i finansowymi. W tych okolicznościach Komisja nie może powołać się na samą możliwość statutową zadłużenia się w celu stwierdzenia, że przyszła korzyść na rzecz IFPEN może być ustalona za pomocą domniemania.

196 Bez potrzeby wypowiadania się w przedmiocie dopuszczalności argumentu przedstawionego przez skarżących w trakcie rozprawy, opartego na prawnym zakazie zaciągania długów nałożonym na IFPEN, z powyższego wynika, że nakładając na Republikę Francuską obowiązek przekazania Komisji informacji dotyczących poziomu i warunków zadłużenia IFPEN lub obowiązek dostarczenia dowodu, że warunki te są zgodne z warunkami rynkowymi, Komisja naruszyła art. 107 ust. 1 TFUE.

197 Z całości powyższych rozważań wynika, że Komisja nie zdołała wykazać w zaskarżonej decyzji istnienia korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z gwarancji państwa związanej z jego statusem EPIC. Po pierwsze, jeżeli chodzi o relacje IFPEN z instytucjami bankowymi i finansowymi, wykluczyła ona wyraźnie istnienie faktycznej korzyści w okresie od przekształcenia tego przedsiębiorstwa w EPIC do 2010 r. i w okolicznościach niniejszej sprawy nie może ona powołać się na domniemanie ustanowione przez Trybunał w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217) w celu wykazania istnienia tej korzyści w przyszłości. Po drugie, jeżeli chodzi o relacje między IFPEN a dostawcami i klientami, z rozważań przedstawionych w pkt 95–131 powyżej wynika, że przedmiotowa gwarancja nie może przysporzyć dla IFPEN korzyści zdefiniowanej przez Komisję w motywach 214 i 236 zaskarżonej decyzji.

198 Z powyższego wynika, że należy uwzględnić część pierwszą zarzutu drugiego oraz zarzut czwarty skargi w sprawie T-157/12, a także część drugą zarzutu pierwszego i część pierwszą zarzutu trzeciego skargi w sprawie T-479/11 w zakresie, w jakim dotyczą one istnienia korzyści powstałej na rzecz IFPEN ze względu na przedmiotową gwarancję oraz należy stwierdzić, bez potrzeby badania pozostałych zarzutów i argumentów przedstawionych przez skarżących, że Komisja niesłusznie zakwalifikowała wspomnianą gwarancję jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

*W przedmiocie zakresu stwierdzenia nieważności*

199 Z wniosku zawartego w pkt 198 powyżej wynika, że należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji. Ponieważ jednak sentencja zaskarżonej decyzji jest złożona, należy zbadać zakres tego stwierdzenia nieważności.

200 Komisja stwierdziła wpierw w art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji, że nadanie IFPEN statusu EPIC wiązało się z udzieleniem temu przedsiębiorstwu nieograniczonej gwarancji publicznej w odniesieniu do całej jego działalności. Następnie w art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji, wyciągając konsekwencje z uwag przedstawionych w motywie 190 tej decyzji, Komisja stwierdziła, że objęcie taką gwarancją działalności IFPEN o charakterze niegospodarczym nie stanowiło pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

201 Wreszcie, pozostałe postanowienia sentencji zaskarżonej decyzji odnoszą się do wniosków Komisji w zakresie objęcia przedmiotową gwarancją działalności gospodarczej IFPEN, mianowicie, z jednej strony, transferu technologii w wyłącznych obszarach działalności jego spółek zależnych Axens, Prosernat i Beicip-Franlab, a z drugiej strony, usług w zakresie badań w ramach umowy i pozostałych usług świadczonych przez IFPEN na rzecz osób trzecich oraz jego spółek zależnych. Komisja uznała, że objęcie tej działalności przedsiębiorstwa przedmiotową gwarancją stanowiło pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (art. 1 ust. 4 i 5 zaskarżonej decyzji), z wyłączeniem działalności w zakresie transferu technologii na podstawie umowy zawartej pomiędzy IFPEN a Beicip-Franlab (art. 1 ust. 3 zaskarżonej decyzji). Z uzasadnienia zaskarżonej decyzji, w szczególności z jej motywów 243, 247 i 250, wynika, że wyłączenie to jest zasadniczo spowodowane tym, że z uwagi na charakter stosunków między IFPEN a Beicip-Franlab ewentualne przeniesienie na rzeczoną spółkę zależną korzyści, jaką IFPEN mogło czerpać z przedmiotowej gwarancji, było niemożliwe.

202 Jeśli chodzi o działalność, w odniesieniu do której Komisja stwierdziła istnienie pomocy państwa, art. 4–12 zaskarżonej decyzji zawierają w istocie szereg warunków, jakie powinny spełnić Republika Francuska i IFPEN, aby można było uznać pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli

chodzi o działalność w zakresie transferu technologii na podstawie umowy wiążącej IFPEN i Beicip-Franlab, art. 2 zaskarżonej decyzji nakłada na Republikę Francuską obowiązek powiadomienia Komisji o zmianie tej umowy, chyba że zmiana ta wyklucza istnienie pomocy państwa.

203 W swoich skargach IFPEN i Republika Francuska wnoszą o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w całości.

204 Jednakże w pismach z dnia 5 maja 2014 r. wspomnianych w pkt 36 powyżej, w których skarżący wypowiedzieli się na temat wniosków, jakie należało wyciągnąć z wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r., La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), skarżący wycofali się z zarzutów dotyczących istnienia dorozumianej i nieograniczonej gwarancji państwa nierozerwalnie związanej z pojęciem EPIC (zob. pkt 36 i 54 powyżej).

205 Ponadto zarzuty podniesione przez skarżących w ich skargach zmierzają jedynie do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, po pierwsze, w zakresie, w jakim Komisja stwierdza w niej, że objęcie przedmiotową gwarancją działalności gospodarczej IFPEN stanowi pomoc państwa, która miała również zostać przeniesiona na spółki zależne od IFPEN, a po drugie, w zakresie, w jakim wyciąga ona konsekwencje z tego stwierdzenia, nakładając na Republikę Francuską i na IFPEN różne obowiązki w zakresie przekazywania informacji (zob. pkt 43, 45 i 48–51 powyżej).

206 Uwzględniając powyższe rozważania oraz wynik badania niniejszych skarg, należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim kwalifikuje ona gwarancję wynikającą ze statusu EPIC przysługującego IFPEN jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, a także w zakresie, w jakim określa ona konsekwencje takiej kwalifikacji, i oddalić skargę w pozostałym zakresie.

**W przedmiocie kosztów**

207 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Zgodnie z art. 134 § 3 w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron, każda z nich pokrywa własne koszty. Jednakże jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, Sąd może orzec, że jedna ze stron pokrywa, oprócz własnych kosztów, część kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.

208 W niniejszej sprawie zarówno żądania skarżących, jak i Komisji zostały uwzględnione tylko częściowo, gdyż Sąd stwierdza nieważność części zaskarżonej decyzji i oddala skargę w pozostałym zakresie. Należy zatem orzec, że Komisja pokrywa dwie trzecie własnych kosztów w każdej ze spraw oraz dwie trzecie kosztów poniesionych przez każdego ze skarżących w dwóch sprawach połączonych. Republika Francuska pokrywa jedną trzecią własnych kosztów oraz jedną trzecią kosztów poniesionych przez Komisję w sprawie T-479/11. Podobnie, IFPEN pokrywa jedną trzecią własnych kosztów i jedną trzecią kosztów poniesionych przez Komisję w sprawie T-157/12.

Z powyższych względów

SĄD (ósma izba)

orzeka, co następuje:

1) **Stwierdza się nieważność art. 1 ust. 3–5 oraz art. 2–12 decyzji Komisji 2012/26/UE z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy państwa C 35/08 (ex NN 11/08) przyznanej przez Francję na rzecz przedsiębiorstwa publicznego Institut Français du Pétrole.**

2) **W pozostałym zakresie skargi zostają oddalone.**

**3) Komisja Europejska pokrywa dwie trzecie własnych kosztów w sprawach T-479/11 i T-157/12, jak również dwie trzecie kosztów poniesionych przez Republikę Francuską oraz IFP Énergies nouvelles.**

**4) Republika Francuska pokrywa jedną trzecią własnych kosztów oraz jedną trzecią kosztów poniesionych przez Komisję w sprawie T-479/11.**

**5) IFP Énergies nouvelles pokrywa jedną trzecią własnych kosztów oraz jedną trzecią kosztów poniesionych przez Komisję w sprawie T-157/12.**

Gratsias Kancheva Wetter

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 26 maja 2016 r.

Podpisy

# Spis treści

Okoliczności powstania sporu ..... 2

Przebieg postępowania i żądania stron ..... 7

Co do prawa ..... 9

W przedmiocie zarzutów opartych na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE, dotyczących istnienia korzyści na rzecz IFPEN oraz jej obliczenia ..... 10

W przedmiocie korzyści w odniesieniu do relacji między IFPEN a jego dostawcami i klientami ..... 11

W przedmiocie korzyści w odniesieniu do relacji IFPEN z instytucjami bankowymi i finansowymi .... 30

W przedmiocie zakresu stwierdzenia nieważności ..... 32

W przedmiocie kosztów ..... 33